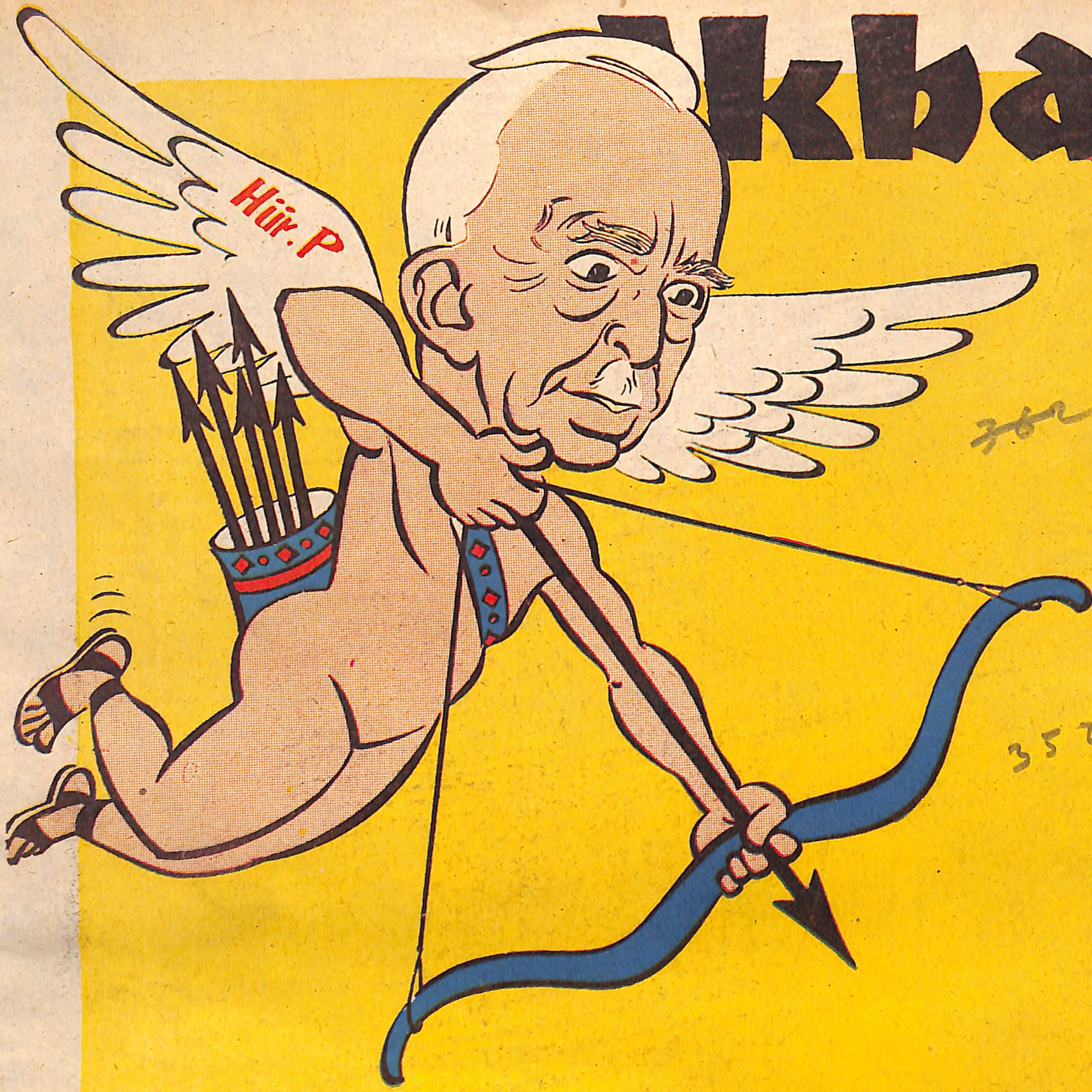
Akbaba

İnönü — Elimde bu oklar, sırtımda bu kanatlar varken kurtulamazsın!..

YILIN EN BÜYÜK ÇEKİLİŞİ

30
Apartman
Dairesi

785.000
lira

1 kişiye
6 daireli
Apartmanın
Tamamı

Hesabınızdaki 150 liraların adedini çoğaltarak kazanma şansınızı artırınız

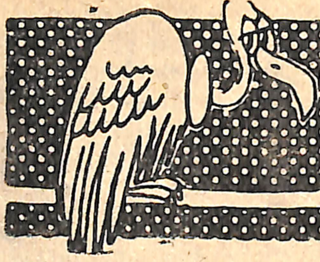
paranızın... istikbalinizin emniyeti

cem'an
2
milyon

ÇEKİLİŞ: 30 ARALIK 1958

FAAL d - 496

SAYI: 352 C.: 14 · 11 ARALIK 1958 ★ SAHİBİ: YUSUF ZİYA ORTAÇ ★ FİATI: 100 KURUŞ

Akbaba siyasi mizah gazetesi

Omuzlar Üstünde!

BİR gün, gazetelerde, okurları heyecandan heyecana düşüren bir haber çıktı. Hayır, hayır, ne miting nutku idi bu, ne seçim müjdesi. Atatürk'ün en güzel yıllarındaydık. İstiklâl mahkemeleri bile kapılarını kapamıştılar. Günümüzün politika heyecanları yoktu o zaman.

Bu haber, bir meydan okuma idi. İstanbul'a gelen bir Fransız boksörü, gazetelere birer mektup yollamış:

«Ben, bütün boksörlerinizi döğdüm. Memleketime döneceğim artık. Eğer, benimle karşılaşmak isteyen başka boksörünüz varsa buyursun!» diyordu.

Ertesi sabah, bu kabadayı mektup, lâyık olduğu cevabı almıştı. Yağlı güreşin baş şöhretlerinden Mihalıçlı Hasan Pehlivan Fransızla döğüşmeyi kabul etmişti.

Bir hafta sonra, Şehir Tiyatrosunun Tepebaşındaki eski komedi binasını meraklılar hıncahınç doldurdular. Ben de ön koltuklardan birindeydim. Sağımda Eşref Şefik vardı, solumda Osmanlı Bankası müdürlerinden Cemal Tunceli... Savrulacak bütün yumruklar göğsümüze inecek kadar sinirli, telâşlı, heyecanlıydık.

Perde açıldı ve sahneye sinema yıldızı bir genç çıktı: Biraz patık burunlu, ince, güzel bir yüz. Omuzunda çok şık, ipek bir robdöşambr. Döğüşe değil, gerdeğe girecek sanki!

Arkadan bizim Mihalıçlı Hasan Pehlivan çıktı: Geniş omuzlarına sarı damalı bir peştamal atmış, tıraş kafalı, iyi yüzlü bir dev!

Hakem, ikisiyle de birkaç cümle fısıldaştıktan sonra, şaşkın, ürkek, kalabalığa döndü:

— Muhterem seyirciler, dedi, Hasan Pehlivan hayatında hiç boks yapmamış... Hattâ hiç boks görmemiş de!... Ne döğüşmesini bilir, ne savunmasını... Fena bir kaç yumrukla sakatlanabilir, ölebilir!... Ben bu maçın mesuliyetini üstüme alamam!

Bir kıyamettir koptu. Ama, asıl kıyameti koparan aşağıdaki seyirciler değil, sahnedeki Hasan Pehlivan'dı. Millî gururu şahlanmıştı arslanın:

— Ne, diyordu, bu çocuk mu beni öldürecek?...

Neredeyse bir el ense çekip Fransız boksörünü altına alıverecekti!

Bütün seyirciler, tek ağızdan tek isim bağırıyordular:

— Eşref Şefik'i isteriz, Eşref Şefik'i isteriz!

Eşref Şefik alkışlar içinde sahneye çıktı:

— Beyler, dedi, bu, bildiğimiz mânada bir spor olmaz. Ama döğüşebilirler. Madem ki istiyorsunuz, maçı idare edeceğim!

Sonra, Hasan Pehlivana gitti, nasıl yumruktan sakınacağına, nasıl vuracağına dair birkaç usta öğüdü verdi. Ama, Mihalıçlı, bu sözleri dinlemeyi bile erkekliğine yediremiyordu doğrusu.

Düdük öttü ve maç başladı. Hayır, maç değil, biz'im pehlivan dayak yemeğe başladı. O ne yumruk sağnağı idi Allahım!... Fransızın sağlı sollu kroşeleri altında, göğüs, omuz, çene, mehter davulu gibi güm güm ötüyordu!

O dağ adam, külçeleşmişti artık. Gözleri şaşı bakıyor, düştüm, düşecek, ayakta sallanıyordu.

Derken, belki de maçın kaderini ilân edecek bir yumruktan sonra, boğuk, acı bir çığlık koptu ve... Ve Fransız yere yıkıldı!

O dakikada, bütün salonun kalbi nasıl durmadı, hâlâ şaşıyorum.

Ne mi olmuştu?...

Hasan Pehlivanın vücut sağlamlığı, yumruğa dayanıklılığı sayesinde Fransız boksörünün kolu çıkmıştı!

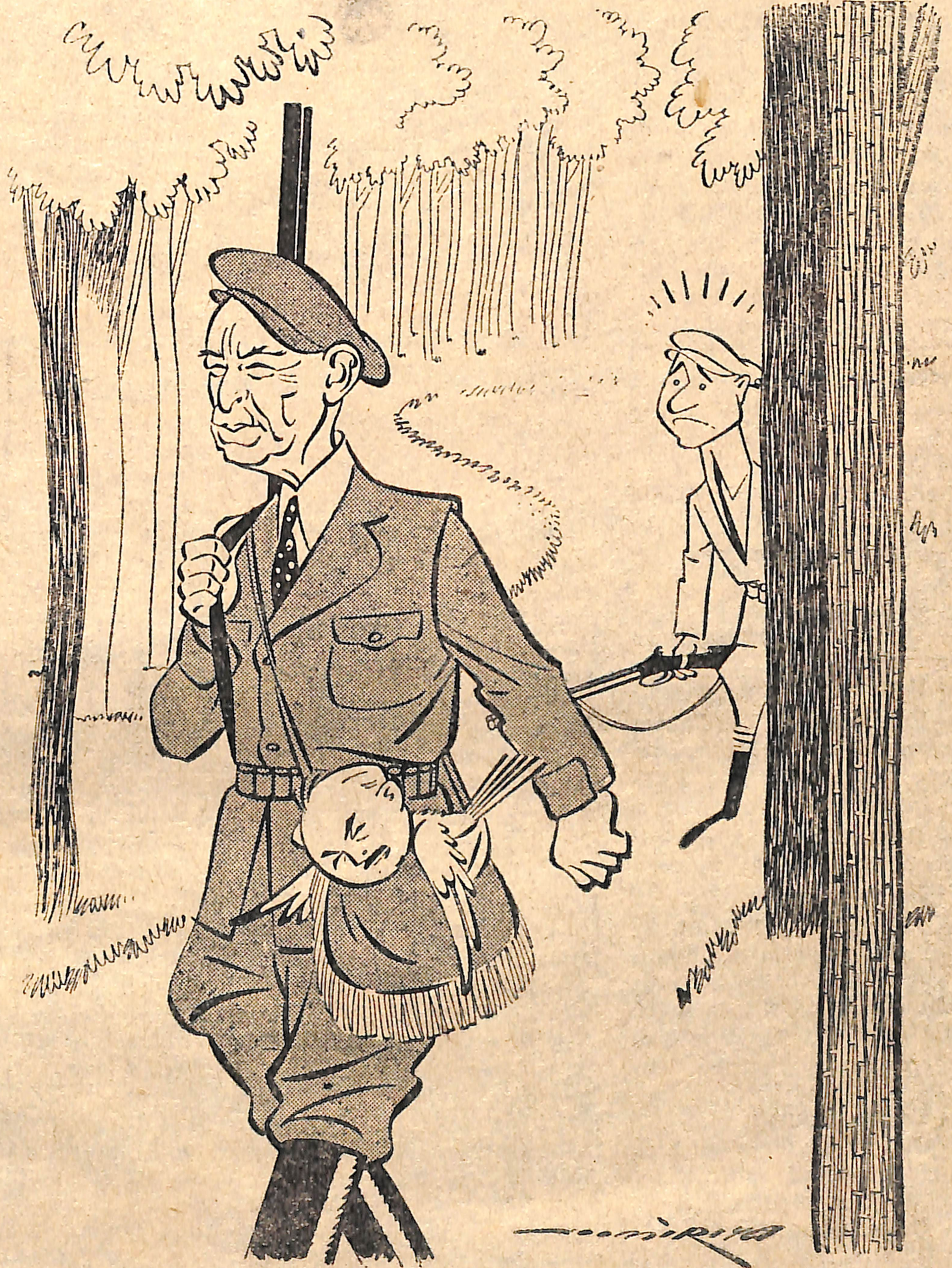
Halk, Mihalıçlı Hasan Pehlivanı omuzlarına aldı, sırtında sarı damalı peştemal, çıplak ayakları havada sallana sallana İstiklâl Caddesinden sevinç alkışları arasında geçirdi.

★

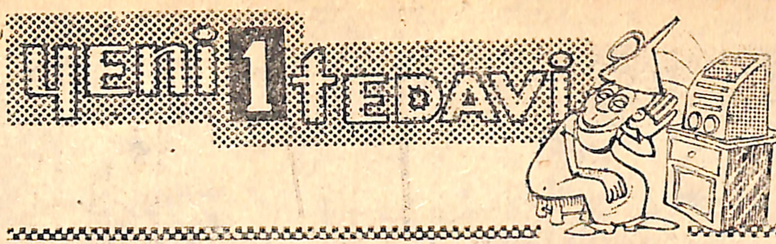
Yıllar geçti aradan... Şimdi, her gittiği yerde omuzlar üstünde dolaştırılan bir boksör daha var. O da, sekiz yıldır, taaa 1950 denberi döğüşüyor. Yalnız, Mihalıçlı Hasan Pehlivandan bir farkı var: Boks sahnesinde yumrukla değil, politika sahnesinde kafa ile!...

Doğrusu, İsmet İnönü, bu yetmiş beş yaşındaki delikanlı, Mihalıçlı Hasan Pehlivandan da dayanıklı imiş... Maşallah deyiniz sevgili okurlarım.

Yusuf Ziya ORTAÇ

Menderes — Yazık... İyi bir av kaçırdım!...

 Yazan : ADNAN VELİ

UZUN boylu, zayıf, karakuru bir şeydi. İkide bir esniyor, bazan boynunun altını kaşıyor, bazan da olmıyacak yerde gülmiye başlıyordu. Ama şimdi aksine, çok ciddiydi. Etrafındakilere durmadan anlatıyordu:

— Sersem bunlar, sersem... Gerçekleri göremiyen birer sersem... Öyle akla gelmez iftiralarla, öyle zırva isnadlarla insana hücum ediyorlar ki... Şeytan hani şey diyor: «Şunların hepsini bir havanın içine koy. Döğ, döğ, döğ... Ondan sonra zeytinyağı ile karıştırıp, midye tavasının üstüne tarator diye gezdir» diyor. Ama biz müsamaha sahibi insanlarız. Biz, affetmek için yaratılmışız. Biz olgunuz. Biz dolgunuz. Biz hürriyete vurgunuz. Biz hürriyetsizlikten solgunuz. Öyle değil mi efendim?..

Grupun içinden biri cevap verdi:

— Öyledir beyefendi...

Öteki, ayni ciddiyetle devam etti:

— Şu çimento fabrikaları var ya?...

— Evet...

— O çimento fabrikaları ne yapar, bilir misiniz?...

— Herhalde çimento yapar...

— Hah, tamaaaam!... Çimento yapar değil mi?.. Bu çimento nerede kullanılır?..

— İnşaatta...

— O nankörlere söyleyiniz ki biz bir yola girdik.

— Ne yolu beyefendi?...

— Müthiş bir yol... Yıldız asfaltı gibi ışıklarla donatılmış bir yol... Haaa, bakın... Yıldız asfaltı dedim de aklıma geldi. Yıldız asfaltının kenarına dizilen cıva buharlı lâmbalar var ya?...

— Eee, ne olmuş?..

— Onların bir tanesinin kaça mal olduğunu bilir misiniz?..

— Olsa olsa yüz lira...

— Çıkın, çıkın...

— İki yüz...

— Çıkın, çıkın...

— Dört yüz...

— Çıkın, çıkın...

— Sekiz yüz elli...

— Çıkın, çıkın...

— Bin yedi yüz doksan...

— Çıkın, çıkın...

— İki bin sekiz yüz elli altı...

— Çıkın, çıkın...

— Üç bin altı yüz yetmiş bir...

— Çıkın, çıkın...

— Dört bin dokuz yüz lira...

— Çıkın, çıkın...

— Beş bin üç yüz yetmiş dört lira...

— Çıkın ulan eşşoğlular, çıkın...

— Beş bin dokuz yüz on yedi...

— Durun beyefendiler.. Lütfen durun.. Gerçeği arzedeyim sizlere... Tam altı bin Türk lirası... Evet efendim... Altı bin lira... Duydunuz mu?.

— Duyduk beyefendi...

— Duydunuz ama, müsaade ederseniz, zâtıâlinize bir şey sormak istiyorum. Altı bin liraya kaç kilo şeker alınır?..

— Sanırsam 1500 kilodan fazla...

— Peki kaç memur kullanılır?..

— Sanırsam 20 memurdan fazla...

— Kaç emekliye maaş verilir?..

— Sanırsam bir kaç yüzden fazla...

— Kaç kilo kaşar peyniri alınır?..

— Sanırsam üç yüz kilodan fazla...

— Kaç demet maydanoz alınır?..

— Sanırsam, Pınarhisar Çimento fabrikasının açılışındaki ziyafette kullanılandan fazla...

— Kaç kilo hürriyet temin edilir?..

— Sanırsam Demokrat Partinin verdiğinden fazla...

— Kaç kilo insan hakkı tedarik edilir...

— Aksi gibi piyasada hiç de insan hakkı bulunmuyor. İlgililer, insan hakları için, yeni idhal listelerinde münasip kota ayırmışlar. Ama siz o idhal kotalarına kulak asmayın. Nasıl olsa gümrükte o insan haklarına el koyarlar. Kambiyo mü saadesi, döviz permisi falan diyerek insan haklarının idhalâtını durdururlar. Sonradan gümrükte biriken insan haklarını, bir hayır cemiyetine hibe ederler. Daha sonra da bu haklar piyangoya konur. Nasıl olsa, piyango biletlerini de karaborsacılar alırlar.

— Belki doğrudur...

— Haaa, bakın, karaborsacılar dedim de aklıma geldi. Bu karaborsacılar ne cigarası içerler, biliyor musunuz?..

— Hayır, bilmiyoruz...

— Umumiyetle Philip Morris...

— Peki, bu Philip Morris sigaraları memlekete nasıl girer?..

— Nasıl girecek efendim?.. Kollarını sallıya sallıya girer...

— Kimse bir şey diyemez mi?..

— Diyemez efendim... Çünkü Philip Morris sigarası, Birleşmiş Milletlerde bizi müdafaa eder.

— Aferin şu sigaraya... Desenize, Philip Morris olmasa...

— Yoooo... Olmasa da olur. Bizdeki tesanüd ruhu, bizdeki bağlılık, bizdeki demokrasi aşkı, bizdeki öte beri Philip Morris'i gölgede bırakır. Sen bizi ne zannediyorsun yani?.. Aslında Birleşmiş Milletlere biz Philip Morris'le değil, köylümüzün içtiği dokuzuncu nevi cigara ile gidiyoruz da, gene de bir itibar, bir itibar...

— Peki, bu, neden ileri geliyor?

— Çünkü Türkiyede çok iyi cigara çıkıyor monşer...

Adam durdu. Etrafına bakındı. Yutkundu... Sonra, kollarını pencereye doğru uzatarak konuşmasına devam etti:

— Biz, hürriyet rejimi içinde, biz seçim emniyeti içinde, biz bolluk ve refah içinde, biz aydınlıklar ve nurlar içinde yaşıyoruz. Ama gene de nankörlük ediyoruz. Dün akşam gene bizim eve uğramışlar. İki teneke beyaz peynir bırakmışlar. İki teneke Urfa yağı bırakmışlar. İki teneke zeytinyağı bırakmışlar. İki teneke gaz bırakmışlar. Bir tane kesilmiş koyun bırakmışlar. Bir küp dolusu havagazı bırakmışlar. Bir kutu içine de çok zarif hediyeler koyup bırakmışlar.

— Ne hediyeleri efendim?..

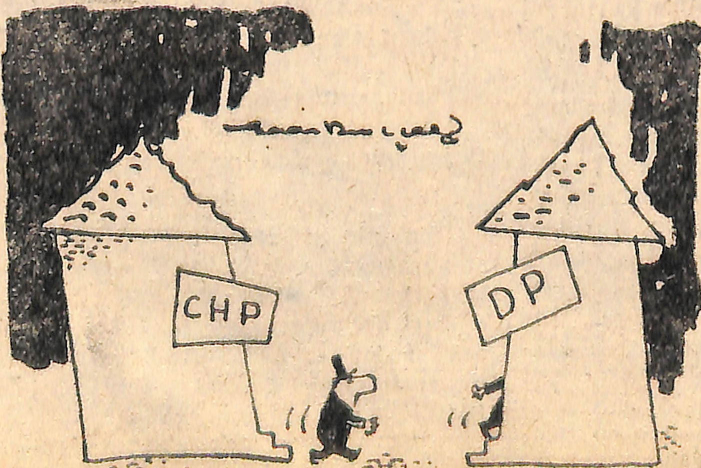
— Şey beyefendi... Kutunun içinden, bir şişe lokman ruhu, bir şişe nane ruhu, bir şişe de 1946 ruhu çıktı. Bendeniz şişeyi açıp 1946 ruhunu azad ettim. Çünkü ruhların ölmediklerine, sadece beden değiştirdiklerine inanıyorum. Bence, 1946 ruhu Halk Partisinin bedenine girdi. Girince, o ruh hakkında gerekli kanunî muameleyi yapmak için, Demokrat Parti Zile kaymakamını vazifelendirdi. Bakalım ne netice çıkacak?..

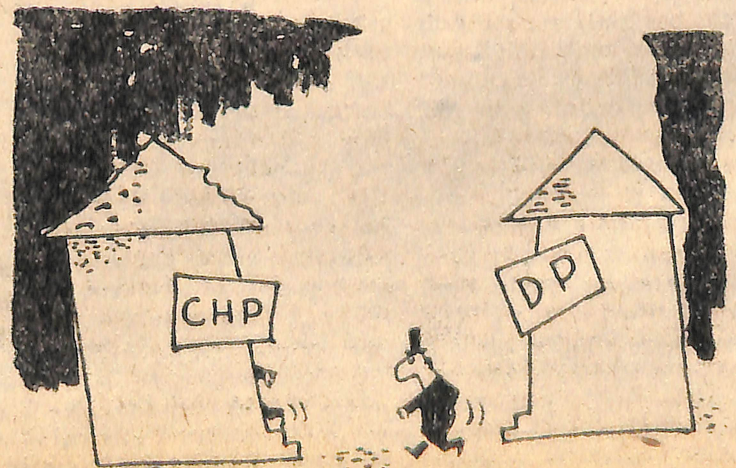
Adam, durmadan konuşuyordu. Muhatabı:

— Peki, peki... Yeter artık, dedi. Şimdi siz istirahat edin. Akşam üstü ben gene uğrıyacağım...

Ve yürüdü... Yanındakiler de onunla ilerlediler. Koridora çık

Üç milletvekili D. P. den istifa edip C. H. P. ye geçti. (Gazeteler)

1946 Komşu kapısı! 1648

Göz ucu ile Paris

PARİS CAMİİ

BİR sabah Paris Camiine gittim. Mermer havuzlu, küçük bir bahçe içinde. Kapıda ziyaretçilere bilet kesiyorlar. Bu âdet, sergilerde, müzelerde, kiliselerde de var. Mutlaka bir bağış yapıyorsunuz.

Bizi, esmer, gözlüklü, sesi hüzünle titreyen bir genç kız karşıladı: Bayan Abbase...

Mimar Sinan'ın İstanbul'undan geldiğimizi bilmiyordu bizim. Türk olduğumuzu anlayınca, telâşla özür diledi ve biletlerimizin parasını geri vermek istedi.

Abbase Hanım Cezayirli imiş. Bize Paris Camiini, sık sık, kan ağlayan vatanından bahsederek gezdirdi:

— Bu, dispanser. Küçük hastalıkların ayak üstü tedavisi için...

Sonra, içeride kitaplara dalmış bir kaç genci gösterdi:

— Bu, camiin kitaplığı... Arapça, Fransızca çeşitli eserler var.

— Türkçe?...

— Yok... Büyük kardeşlerimizin ilgisine muhtacız!

Ötede, bir pencereden, sarıklı bir baş gördüm. O konuşuyor, etrafındakiler dinliyordu.

— Burası nedir?

— Dershane...

— Yalnız din dersleri mi okutulur?

— Hayır, İslâm tarihi de..

Sonra, büyük bir salona girdik. Çepçevre sedirlerle kuşatılmış. Yerde halılar, tavanda şark işi avizeler... Burası büyük kabul salonu imiş. Ziyaretler, tanışmalar, bayramlaşmalar için...

Paris Camiinin, yalnız dispanseri, yalnız kitaplığı, yalnız dershanesi, yalnız kabul salonu değil, kahvesi ve hamamı da var!

Camiin içi, hepimizi imrendirecek kadar bakımlı ve temiz... İnsan, Paris Camiinde, temizliğin imandan geldiğine inanıyor.

Minberin tahta oymaları önünde hayranlıkla durakladım: Sanatkâr parmaklar, kemikleşmiş cins ağaçla oynamış: Bakıyorsunuz çiçek, bakıyorsunuz yaprak, bakıyorsunuz örgü ve nakış... Hayalimden eski Edirne işleri geçiyor: Saray bahçeleri kadar katmer katmer, salkım salkım tavanları, divanları ve kavukluklariyle...

Camiin duvarlarında, insan boyu yetişecek kadar yüksek, göz göz raflar var. Bunlar da, tahta oymacılığın zarif, ince örnekleri... Neymiş bu raflar biliyor musunuz?.. Pabuçluk!... Kunduralarını cami kapısında çıkaran müslümanlar için...

Bayan Abbase, yalnız bir şeye çok üzgün: Camii ikiye bölen perdeye!

— İbadette kadın erkek, işte böyle ikiye ayrılıyor, dedi...

Sonra, hasretle gözlerimin içine bakarak sordu:

— Ne bahtiyarsınız... Artık Atatürk'ün vatanında böyle ayıplar yok, değil mi?

Sustum.

Yusuf Ziya ORTAÇ

tıkları vakit durumu izah etti:

— Efendim, dedi. Bizim servise böyle tipik hastalar sık sık gelir. On beş gündür kendisini müşahede altında tutuyoruz. Tamamen Şizofrenik araz gösteriyor. Tedavisi de yüzde yüz kabil olmıyan bir hastalık...

— Ama arasıra akıllıca lâf ettiği oluyor.

— Bu hastalıkta muhakeme, zaman zaman normal faaliyet gösterir. Bazan da hasta, şuur altındaki intibaları ve tesirleri, bir mantık keşmekeşi içinde şuur sathına çıkarır. Yani, kötü bir illet...

— Tedavisi nedir bu hastalığın doktor bey?..

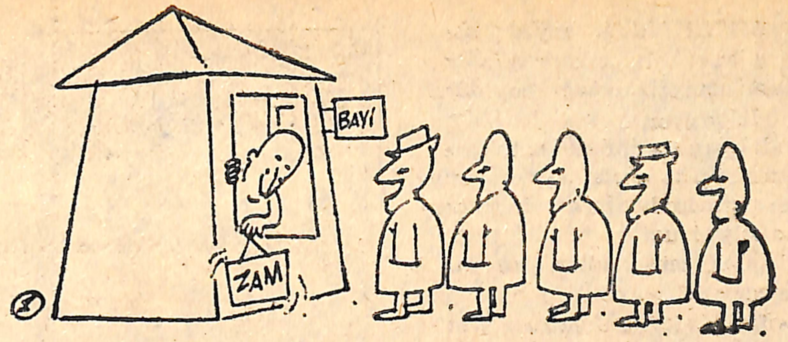
— Efendim evvelce elektro - şok yapardık. Şimdi daha basit bir usul bulduk.

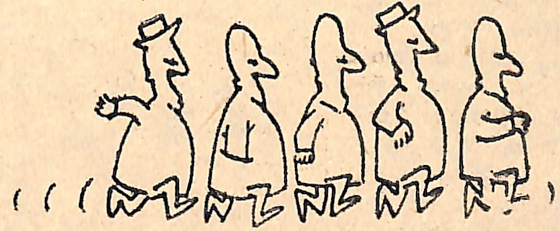
— Nasıl bir usul beyefendi?..

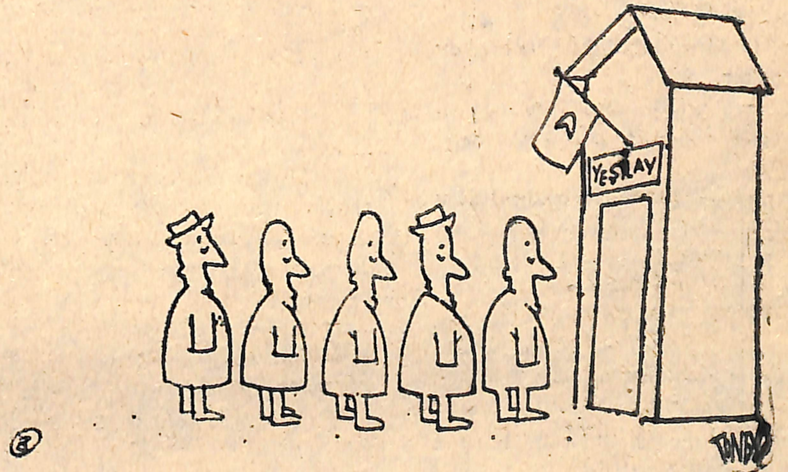
— Mâlûmu âliniz, elektro - şok, hastada sun'i olarak sar'a nöbeti hâsıl etmek demektir. Biz şimdi Elektro-şok yerine, hastaya Radyo Gazetesini dinletiyoruz. Ayni neticeyi alıyoruz. Bu bakımdan Şizofreni tedavisinde, dünya tababeti için faydalı bir buluş da sağlamış oluyoruz. Şimdi isterseniz, Hipokondriyak'lar servisine gidelim. Orada da çok tipik vak'alara rastlıyacaksınız... Buyurunuz efendim...

Önden servis şefi yürüdü. Arkasından da ziyaretçiler grubu, camlı kapıdan geçip, öteki koğuşa girdi.

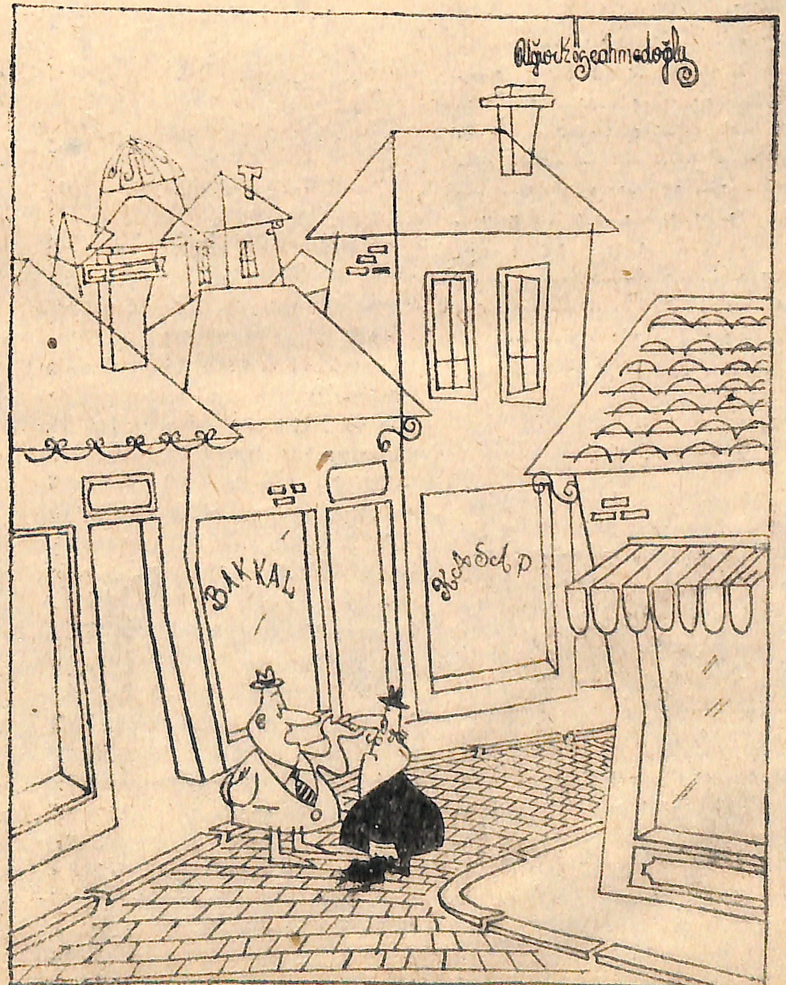
Adnan VELİ

YAZISIZ!

— Vallahi İsmail beyciğim bendeniz «zam» lara karşı artık muafiyet kesbettim!

DAMATLIK ŞAPKA

TAHTAKALE'den Çakmakçılar'a doğru çıkarken Kemânevi Hanı sağ kola düşer. Lâcivert şayak elbiseli delikanlı hana girdi. Avluda, tulumbanın yanında, alçak hasır iskemleye oturmuş, bacak bacak üstüne atmış, kehribar tesbihini şakırdatarak çeken odabaşının yanına gitti:

— Eksik artık hakkını helâl et Durmuş Ağa, dedi, kısmetse sabah erkenden çıkıyoruz yola.

İki eliyle, odabaşının elini yakaladı, saygıyla sıkıp sallamağa başladı. Odabaşı:

— Demek gidiş.. Benden yana helâl olsun, dedi.

— Ne yapalım Durmuş Ağa, köyü boşlamağa gelmez. Güzün gene geliriz.

Odabaşı:

— Bu Musa da sizin köyden mi Mehmet? diye sordu.

— Bizim köyden değil ama yakın. Onların köyü bize sekiz saat çeker.

— Bu Musa neden hiç sılaya gitmez? Beş yıldır yaz kış burda...

Mehmet, «Bilmem» dedi ama odasına girince düşünmeğe başladı. Sahi, bu Musa neden beş yıldır köye gitmiyordu?

Tek pencereli han odalarına akşam erken gelir. Mehmet, duvardaki çiviye asılı, arkası aynalı beş numara gaz lâmbasını yaktı. Yatağına uzandı, iki elini başının altına destek yapıp düşünmeğe başladı: Bu Musa neden hiç köye gitmezdi?

Aşağıdan, ocaktaki koca kazanda koyun kelleleri kaynatan başçıların gürültüleri geliyordu. Bir çift kunduranın kabaraları taşlarda garç gurç sesler çıkarıyordu. Bu gelen Musa'ydı. Küfeyi sırtından indirdi, kapının önüne koydu. Odaya girdi. Lâmbanın erkenden yakılmış olmasına canı sıkıldı. Oda arkadaşı ertesi gün gideceği için, sesini çıkarmadı.

— Urban güzel, dedi, kaça aldın?

— Pahalı.

— Pahalı da kaça?

— Bil bakalım, bir fiyat biç...

— Yüz kaymeye alabildinse iyi.

Mehmet kurnaz kurnaz güldü:

— Doksan altıya aldık.

— İyi almışsın.

— Bir de fötür «fötr» alacaktık ya metet urbadan pahalı. Yüz pangınot bir fötür.

«Fötür» sözü geçer geçmez Musa'nın suratı allak bullak oldu. O da arkadaşı gibi sırtüstü yatağa uzandı. Kafası, göze batacak kadar büyüktü. Sol gözü, alt kapağından yırtılmış, göz aşağı doğru büyümüştü. Alnında dikişli yara izi belli oluyordu. Dudaklarının birleştiği yerden yukarıya, sağ yanağında da bir derin yara yeri görünüyordu.

Mehmet:

AZİZ NESİN

— Odabaşıyla helâllaşırken seni sordu, dedi.

Musa:

— Benim neyimi sordu? dedi.

— Neden sılaya hiç gitmez, diye sordu.

— Ona neymiş...

Sustular. Az sonra Mehmet:

— Köyle bir bozuk işin var ya senin, ne olduğunu anlamadım, dedi.

Musa sesini çıkarmadı.

— Şişt len Musa, söylesene len, neye köye varmıyorsun?

— Ben gayri köye gitmem.

— Neye?

— Kahrettim.

— N'oldu ki?

— Kimseye söylemezsen...

— Tövbe olsun söylemem.

— Biz seninle birlik bu İstanbul'a geldik mi?

— Geldik.

— Benim İstanbul'a bu, ikinci gelişim. İlk gelişimi sakladım senden. Benim analığımın bir dayısı var. Ben de dayı derim. Bu dayımın bir üveği kızı var, adı Güllü. Benden üç dört yaş küçük olduğundan hep bir arada büyüdük. Bir gün ben dereye camuşları götürmüşüm. Yukardan «Musaa, hay Musaa!...» diye biri bağırıyor. Baktım, bu bizim Güllü «Ne var kız, ne ünneyip duruyorsun?» dedim. «Koş, koş, hele koş Musa, köye bir herif geldi, kafasına horoz ibiği gibi tepelik geçirmiş» dedi. Camuşları orda kodum, yanına vardım. Biz bununla koştuk, bir de kahvenin önüne geldik, sahi orda tepelikli bir adam. Bizim köy, o zamanacak hiç fötürlü görmemişiz. Herif tahsildarmış. Muhtar fötürlüyü aldı, köy odasına götürdü. Biz başladık gülmeğe. Güleriz güleriz... Güllü'nün gözlerinden gülmeden yaş geliyor.

Neyse uzatmıyalım, bu Güllü büyüdü, bir köyün bir kızı oldu. Daha da bize kulak asmaz oldu. Bütün köy delikanlıları hep Güllü'nün ardında. Kız yabana gidecek diye yüreğim oynuyor. Kızı bir görüp de iki söz söylemenin imkânı yok.

Bizim köyde Şirin Kadın derler bir karı vardır, türkü düzer, nâme taşır, aracılık eder, satıcılık eder, her bir iş bunda. Şirin Kadın'a derdimi dedim. O da Güllü'ye demiş. Uzatmıyalım, biz bu Güllüyle bir gece onların ahırının arka kapısında buluştuk. «Kız Güllü, imansız, beni yaktın yandırdın, insan bayramdan bayrama bir görünmez mi hiç...» dedim. «Analığım koyuyor mu ki...» dedi. «Kız, bu bizim iş n'olacak... Sen Kel Mamıd'ın Arif'e veresiylermiş. Arif'e varırsan, kız esni yaşatmam, bilmiş ol» dedim. «O isteye yatsın, Arif'e varan kim?» dedi. «Kız imansız, bana varacak mısın?» dedim. «Ne sana ne Arif'e varırım» dedi. «Beni kanlı bıçaklı etme imansız, söyle yüreğinde kim var?» dedim. «Hiç kimkimse de yok» dedi. «Öyleyse derdin ne?» dedim. «Hani biliyor musun, köye bir zaman bir herif gelmişti. Tepesinde horoz ibiği gibi tepelik vardı» dedi. «Tahsildarı mı diyorsun, bildim. Kız ona tepelik denmez, fötür denir» de. «O fötürden bir dene de sen alsana» dedi. Demesiyle ahıra kaçtı. Kapı kolunu arkadan vurdu. Kapıya yüklendim. «Zorlama, vallaha bağırırım» dedi. «Kız, bu iş ne olacak, bir şey desene...» Dedim. «Ben diyeceğimi dedim ya...» dedi. Kaçtı içeri. Anladım, başımıza bir fötür geçirirsek, kız bizimle evlenecek. Devrisi gün nahiyeye vardım. O zaman nahiyeye daha ikinci varışım. Fır döndüm, hiç bir dükkânda fötür yok. İnsanlara bakıyorum, hiç bir fötürlü yok. Derken karşıdan iki fötürlü gördüm. Düştüm bunların ardına. Kim bunlar, diye sordum. Biri nahiye müdürüymüş, biri de öğretmenmiş. Demek, adam olan adamların hepsi de fötür giyer. Bu Güllü akıllı bir kız. Bu fötür, erkek kısmına da yaraşıyor arkadaş. Erkeğe bir erkeklik daha veriyor. İçimden «Aferin kız Güllü» dedim. Allahın izniyle ben bir fötür alırım. Bizim köyde fötür dinen şey daha âdet olmamış. Fötürü başıma kondurur bir düğün yaparız ki, Kel Mamıd'ın Arif de şaşsın.

Köye döndüm. Niyetim, kasabaya varıp bir fötür almak. O sıra benim askerliğim çıkmadı mı arkadaş... Askere gideceğimin akşamı, biz Güllüyle gene ahırın arka kapısında buluştuk. Beni görünce «Haniya fötür koyacaktın tepene, yalancı...» dedi. «Kız, fötür işi kolay. Nahiyeye vardık işte, fötür satan bir dükkân bulamadık. Şimdi de askere gidiyoruz işte imansız. Dönüsün bir fötür alacağız.» dedim. Ahıra kaçtı, arkadan kolu sürdü. «Zorlama, vallaha bağırırım» dedi. «Kız, tepemize fötür takmağa kısmet olmadı, askerliğimiz çıktı. Dönüsümüzü bekliyecek misin?» dedim. «Hele fötürü kafana koy da gel...» dedi, kaçtı.

Şirin Kadın'la haber ettim: «Biz tükürdüğümüzü yalamayız, başımıza fötürü de koyacağız. O da dursun sözünde, yolumuzu gözlesin. Yoksa onu sağ komam.»

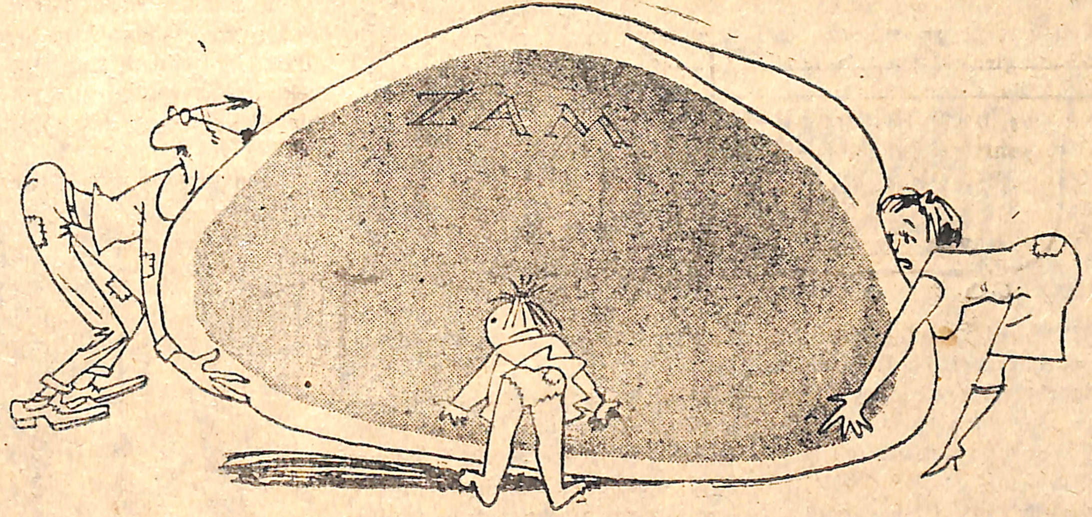
Uzatmıyalım arkadaş, askere gittik. Askerlikte, üç vilâyetle beş de kaza gördük. Benim gözüm hep fötürlülerde. Arkadaş bu fötür erkeği bir başka erkek yapıyor canım. Bir bakıyorsun, karşıdan kral geliyor. Herif, bir de fötürü başından çıkarıyor ki, hiç bir adamlığı yok. Fötürü tepesine konduruyor, oluyor kıral...

Askerlikte, bilirsin, cıgara parası zor bulunuyor, fötürü nerden alacağız. Teskereyi alışın köye döndüm. Şirin Kadın «Bu Güllü kız, fötür fötür, der durur, bu fötür de ne?» diye sordu. «Sen bilmezsin Şirin Kadın» dedim. Akşamı biz ahır arkasında Güllü'yü gördük. «Kız, vatanî vazifemizi de yaptık işte, razı mısın?» dedim. «Hani tepende fötürün? Fötür olmamış olmaz» dedi. «Kız, askerlikte fötür mü olurmuş... Askerden taze geldik. Evvel Allah hın sayesinde bir fötür edinece-

ğiz» dedim. Kolundan bunun yapışacakken içeri kaçtı. Kız, fötür fötür, diyor da daha demiyor. Kasabaya vardım. Fötürler pahalı, yanına yaklaşılmıyor. Oladağı yok. Köye döndüm. Gece basınca ahır kapısında Güllü'yle buluştuk. Beni gördü «Hani fötürün,» dedi. «Dur kız, dinle. Biz bu fötürü kafamıza koymak için gurbete çıkacağız, başka yolu yok. Yarından tezi yok, yola çıkarız. İstanbul dinen yere varırız. Orda çalışırız. Başımıza bir fötür oturtur, geliriz. Var mı buna bir diyeceğin imansız?» dedim. Koluna yapışacakken içeri kaçtı kapının kolunu sürdü. «Fötürü tak da gel» dedi. «Kız, kısmet olursa, Allahın izniyle biz bu fötürü takacağız, yolumuz bekle. Sözünden dönersen seni yaşatmam» dedim.

Uzatmıyalım arkadaş biz bu İstanbul denen yere vardık. İlkin, belediyede çöpçülük işi bulduk. Ha babam çalış, de babam çalış, arkadaş fötür parası toplanmıyor. Fötürün en boktanı kırk kayme. Baktım olacağı yok, altı ay çöpçülükten sonra bir daireye odacı durdum. Dört ay diyende kırk kaymeyi yaptım. Fötürcüye gittim, fötür olmuş elli kayme. Bu fötür dediğin, kediyi aslan yapıyor. Yirmi kaymeye de fötür var ama, aslanı kedi yapıyor. Biz bir boktan fötür alınısız, tepemize koymuşuz, Güllü bizim tepemizdeki fötürü beğenmemiş, neye yarar. Uzatmıyalım arkadaş, ben üç ay orda, beş ay burda çalış ha çalış, yüz pangınotu cebime koydum. Fötürler olmuş, seksen kayme. Fötürcülere gittim. Arkadaş insanda kısmet olmalı. Bu sefer de hiç bir fötür kafamıza uymaz. Hepsi küçük... Fötürcü, fötürü başımıza geçiriyor. Fötür tepemizde kelebek konmuş gibi kalıyor. Bunun bir terzisi yok mu? Arkadaş, bu fötürler ölçü üzerineymiş. Bu bizim kafamızın ölçüsüne fötür yapılmazmış. Neyse, biz bu fötürlerin en büyüğünden birini aldık, kafamıza koyduk. Köyden geleli dört yıl geçmiş. Döneceğiz de Güllüyle evleneceğiz.

Fötür tepemizde, fötürcünün dükkânından çıktık. Çıkmamızla arkadaş, bu bizim tepemizdeki fötür uçmaz mı? Belle ki tepemizdeki essahtan bir kelebek... Fötür kelebek olmuş arkadaş, havada ucuyor. Yahu, işe bak... Güllü, fötür fötür der durur, biz on yıldır fötür fötür der dururuz. Dört yıl çalışıp, kafamıza bir fötür kondurduk, o da uçtu... Ben de fötürün arkasından havaya uçtum arkadaş. Fötür uçar, ben uçarım. Fötür konar, ben konarım. Tam tutacağım, fötür ucar. Ardından ben de uçarım. Fötür yere konar, ben konarım. Uçar ucarım. Bu fötür bize kısmet mi değil? Millet toplanmış, hep bana güler. Ulan, güleceğinize

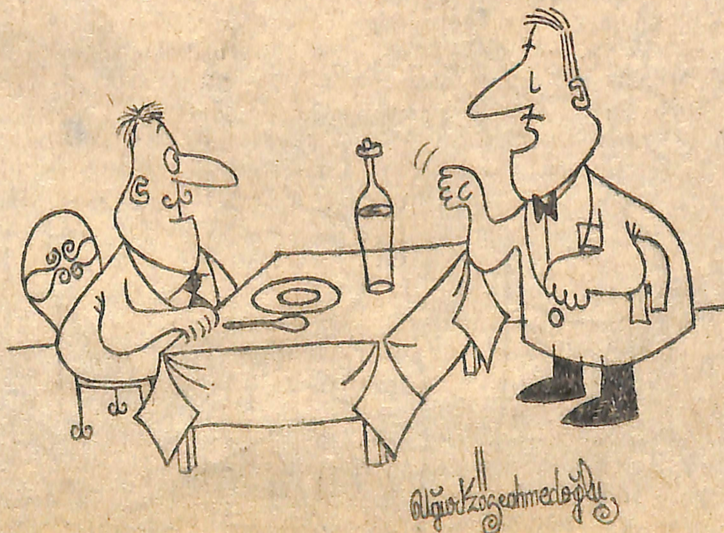

GÜÇ BİRLİĞİ...

şu fötürü tutsanıza... Fötür büyülü arkadaş, bir türlü ele geçmez. Derken, birden gözümde şimşekler çaktı, ben fötürü tutacağım diye koşarken tramvayın altında kalmamış mıyım? Kendimi bilmemişim. Bayılmışım da, gene de «Fötür fötür» dermişim. Fötürü tutmuşlar, ikimizi arabaya koyup hastaneye getirmişler. Bir hafta gözüm kapalı, fötür de fötür, demişim. Uzatmıyalım arkadaş, üç ay diyende, biz fötürle hastaneden çıktık. Bu gözümü gördün ya, işte o zaman sakat kaldı.

Fötürü tepemize taktık, hastaneden çıktık. Uçmasın diye fötürün üstünden, çenemizin altına bir mendil bağladık. Sağlıkla vapura bindik mi? Güferteye çıktık, hey İstanbul, başıma ne işler getirdin sen» diye bakıyorum. Vapur da düt diye öttü, kalktı. Vapur kalkmasıyla, bir yel üfürüp, mendili de fötürü de alıp gitmez mi? Ben başladım «Fötür, fötür» diye bağırmağa. Fötür martı kuşu gibi havada uçuyor. Millet de başıma toplanmış, ben «Fötür, fötür» dedikçe hep gülüyorlar. Ben kendimi tutamadım, fötürün ardından kendimi gaptım havaya koyverdim. Suyun içinde fötürü kaptım, daha gerisini bilmiyorum. Vapur gitmiş arkadaş, biz fötürle kalmışız. Bizi fötürle hastaneye yatırmışlar. Bir türlü avucumdan fötürü sökememişler. Bu dudağımı gördün mü, işte o sıra denize atlarken, vapurun demirine takılmış da yırtılmış. İki ay diyende hastaneden çıktık. Bu sefer fötürü, benim bu tahta çantaya yerleştirdim. Vapura bindik. Bu fötür çantanın içinden de uçacak değil ya... Çantayı elimden bırakmıyorum. Neyse arkadaş, biz vapurdan indik. Bir otobosa bindik. Otobosçu, çantayı yanıma bırakmaz. İlle otobüsün üstüne koyacak. Yanıma almak yasakmış. Yahu, fötürü hiç bırakır mıyım? Fötürü kafama koydum, çantayı verdim. Otobos kalktı. Şofor de bir deli, sürer de sürer... Ulan sürme şunu. Sürer... Derken arkadaş, fötür başımdan havalanıp da, pencereden ucmaz mı? Ulan bu ne biçim fötür? Biz, arkadaş, bir fötürü zaptedemiyoruz. Bir kere şunu tepemizde Güllü görüp de, düğünü etsek, ondan kelli cehennem ucsun. Ben «Fötür, fötür» diye başladım bağırmağa. Yolcular güler, şofor otobosu durdurmaz. Pencereden nasıl attım kendimi, de hiç sorma... Arkadaş, kendimi pencereden atınca, ben turşu olmuşum. Emme fötür de elimde. İki buçuk ay memleket hastanesinde yattım. Daha ben fötürü başıma giyer miyim? Bu sefer çantaya iyice yerleştirdim. Otobos çantayı içeri almadığından, bir kamyona bindim. Yüklerin en üstüne çıktım. Kamyon kalktı. Çantaya bir yapışmışım ki arkadaş, Azrail gelse elimden sökemez. Neyse köye geldik, fötürü kafamıza taktık, köyün yoluna girdik. Fötür bir fırsatını bulsa uçacak ama, elim başımda, fötürü sıkıca tutmuşum. Köye geldik. Kahveye girdik ki amanın arkadaş, her delikanlının başında bir fötür yok mu? Ulan bu kadar fötür nerden çıktı? Bizim köy hep fötürlü olmuş. Arkadaşlar bizi tanımadılar. Bizde tanınacak surat kalmamıs. Zar zor kendimizin Musa olduğumuzu tanıttık. Ondan da eve vardım. Babamın başında da bir fötür yok mu? Ulan bu ne iş? Şirin Kadını buldum. Şirin Kadın beni görünce «Fötürü kafana kon durmuşun» dedi. «Ulan ocağı batası, fötürü sen de öğrendin?» dedim. «Amanın fötürü bu köyde bilmeyen mi kaldı, Güllü bizim köyde fötür âdeti icat etti» dedi. «N'oluyor bu fötür?» dedim. Şirin Kadın güldü, «Bilmezden gelme, onu senden iyi bilen mi var. Akşama Güllü'ye gitmek sırası sende mi yoksa, kafana bir fötür de sen oturtmuşsun» dedi.

Bir öğretmen istifa edip garson oldu. (Gazeteler)

— Kuru fasulye var, pilâv var, tarih var, coğrafya var, matematik var!

Arkadaş, daha köyde durmadım, ardıma bakmadan döndüm geldim. Bizim Güllü, fötür fötür, der yolumu gözlermiş. Sonunda olan olmuş.

Mehmet yerinden kalktı.

— Maltızı yaksam mı? dedi.

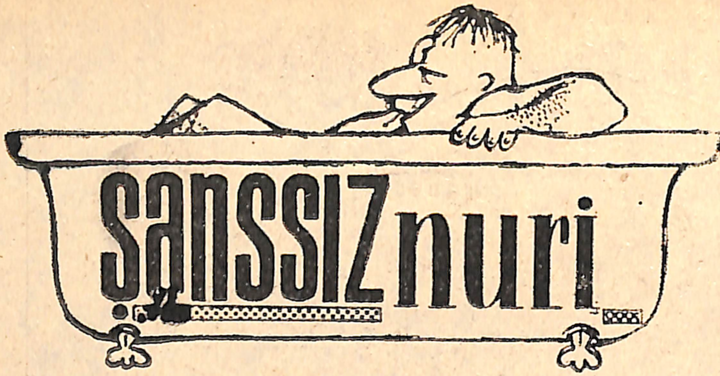
Musa:

— Yak da üstüne tencereyi koy, dünden patates kalmıştır, dedi.

Biraz durdu:

— Kahrettim arkadaş, bir daha o köye dönmem, dedi.

Aziz NESİN

NURİ eski arkadaşımdır. Lisede beraberdik. Her zaman tekrarladığı tek şikâyet vardır:

— Şanssızım, şanssız, der, durur.

Hiç unutmam, fizik dersinde kopya çekerken, hoca, koskoca fizik kitabını kucağından almış, sıfırı basmıştı.

Nuri, bahçede dövünüyordu:

— Bu ne şanssızlıktır be!... Her kes gömleğinin koluna, avucunun içine dünyaları yazar, kimsecikler görmez... Biz kitabı açarız, bay öğretmen kurt kesilir!

Yine lisedeydik. Öğle tatilinde kimimiz koşuyor, kimimiz, avucumuz içinde saklayarak sigara tüttürüyorduk. Müdür bahçede dolaşıyordu. Bizim Nuri'yi şeytan dürttü galiba: Adamcağızın peşine takıldı, göbeğini onun gibi çıkararak, kollarını onun gibi sallayarak, avurt zavurt taklidini yapmaya başladı. Başladı ama, hemen yakayı ele vermesi de bir oldu: Arkadan vuran güneş acaip gölgesini önüne vurmuş, Nuri'yi kendi gölgesi jurnal etmişti.

Üç gün mektepten kovuldu. Giderken, koğulduğuna değil, şanssızlığına yanıyor, âdeta yaşamaktan, bahtiyar olmaktan ümit kesiyordu!

İmtihanlarda, geometri sorularını hepimize ellişer liraya satan hademe, Nuri'den yüz elli lira sızdırmıştı. Kolay değil, şanssızlık bu!...

Liseyi bitirdiği günlerde babası ölmüştü Nuri'nin. Oldukça yüklü bir mirasa kondu. Ama şanssız Nuri şanssızlığını bildiği için arkadaşlarının teklif ettiği işlerin hiçbirine atılmıyordu.

Nihayet, bir gün kulağına fısıldanan bir söze aklı yattı Nuri'nin. Açıkgöz bir dost:

— Aman kardeşim, demişti, zeytinyağı piyasadan çekiliyor... Yarın, damlası bulunmıyacak... Topla, toplayabildiğin kadar... İki aya kalmaz, Karûn olursun!

Şanssız Nuri kolları sıvamıştı. Başladı teneke teneke zeytinyağı stok etmeğe... Depolar dolusu!

Sahiden de buhran da başlamıştı hani. Fiatlar yüzde elli, yüzde yetmiş, yüzde yüz, durmadan yükseliyordu.

Yine aynı açıkgöz, Nuri'nin kulağına fısıldadı:

— Bu kadar kâr yeter tosunum!... Allah bin bereket versin deyip sat artık!

Ama, şanssız Nuri'nin şansı açılmıştı bir kere. Öyle yüzde yüze, yüzde iki yüze razı değildi artık!

Derken, günün birinde, Millî Korunma memurları şanssız Nuri'nin depolarını basmasınlar mı?.. Bütün zeytinyağlara el koymuş, Nuri'yi mahkemeye vermiştiler.

Nuri, iki gözü iki çeşme, Cezaevinde çile doldururken, yine eski çocuk kötümserliğiyle:

— Ah, diyordu, bu yağlar başkasının olsa, başına bu felâket gelmezdi... Hep benim şanssızlığım!...

Nuri'nin şanssızlığı servetini kaybetmekle, hapse girmekle de bitmemişti. Orada, kavga eden iki sabıkalıyı ayırayım derken bıçaklanmış, ölüm tehlikesi bile atlatmıştı!

Çıktığı zaman esrara, eroine alışmıştı Nuri. Akrabaları onu:

— Evlen, kurtulursun!

Diye kandırdılar. Şanssız Nuri'nin şansına güzel bir de kız düştü.

Ooooh, yeniden hayata kavuşmuştu artık... Baba yadigârı apartmanının bir katında oturuyor, öbür katların kirasiyle geçiniyordular.

Ama, aradan üç ay ya geçti, ya geçmedi, bir gün, eve erken dönen Nuri, yatak odasından gelen baygın iniltilerle kendinden geçti!

Nuri hıçkıra hıçkıra ağlıyor:

— Hep benim şanssızlığım bunlar, diyordu... İşim erken bitmese, apartmana vakitsiz dönmesem hiç bir şeyden haberim olmıyacak, mesut, bahtiyar, yaşayıp gidecektim!

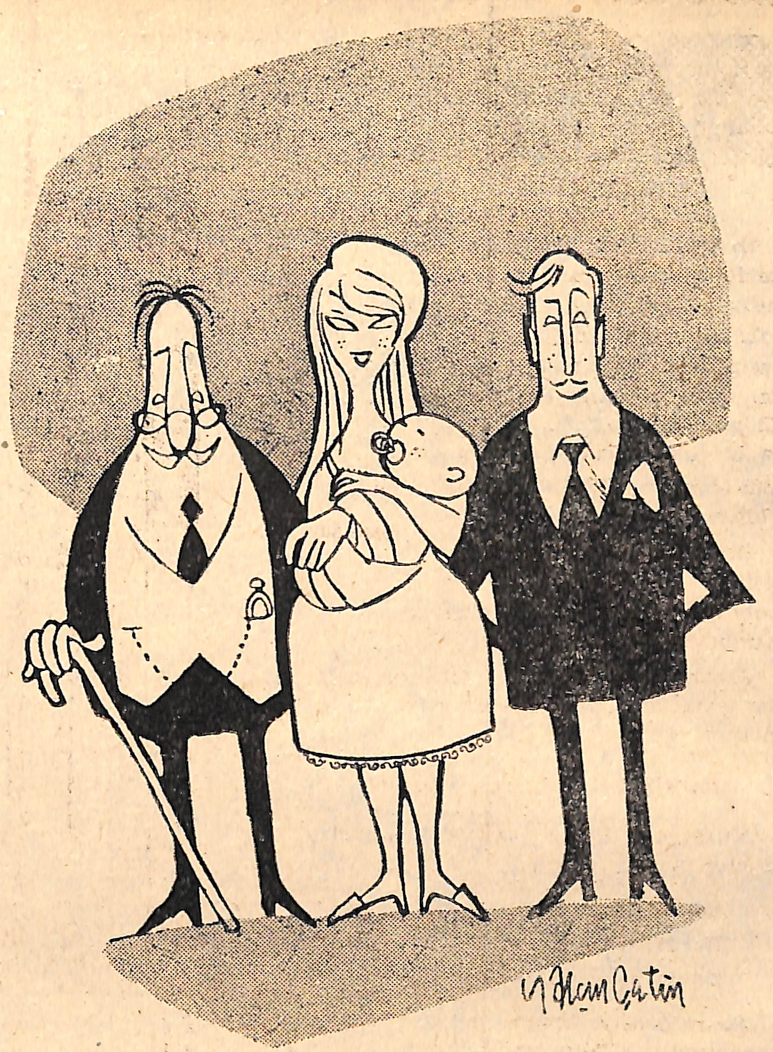
Şanssız Nuri, güzel karısını kovamadı. Ama kadın, mantosunu giydi, eşyasını topladı ve çıktı gitti.

Evde yapayalnız kalmıştı zavallı şanssız!... Düşündü: Yaşanmazdı böyle!

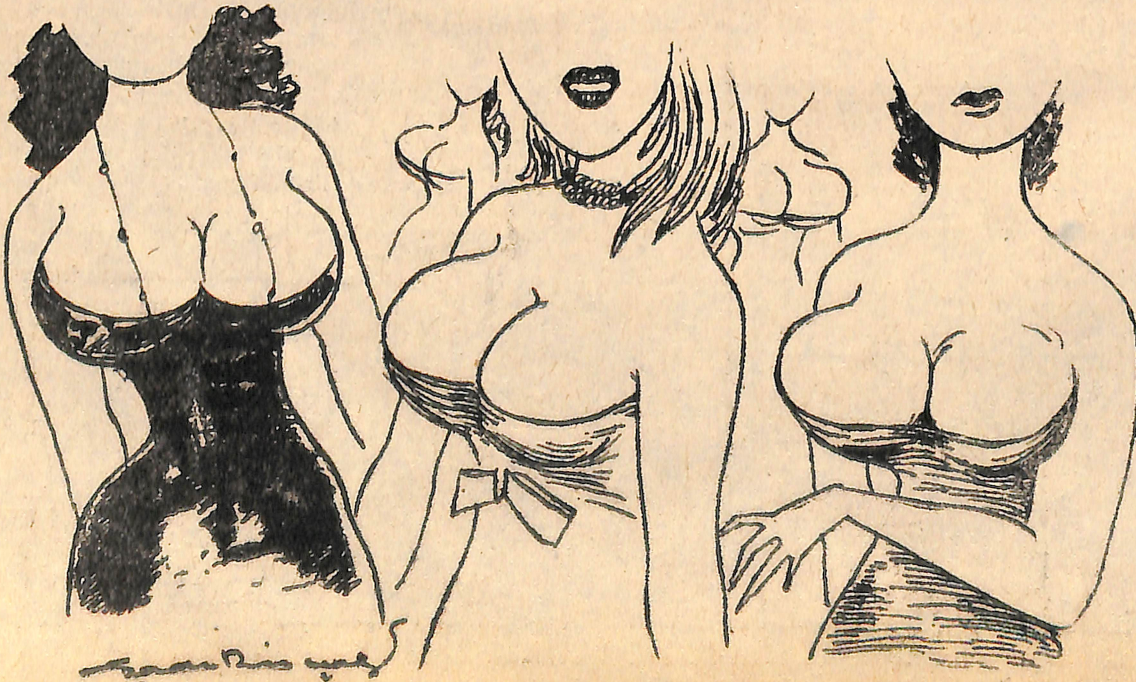
Bitkin adımlarla banyoya girdi, havagazı musluğunu açtı ve gözlerini yumup ılık su içinde ölümü tatlı bir uyku gibi beklemeğe başladı...

Ama, yine şanssızlık yakasına yapışmış, onu ölümden kurtarmıştı: Havagazı yine kesilmişti o gün!

Sümer Sümer

Güç Birliği!

Mecliste yaylacılar fazlalaştı. (Gazeteler)

Yayla modası!

dikiz

VUSLAT!

Metin Toker'in annesi geçenlerde Cumhuriyet gazetesine verdiği beyanatta:

— Hiç bir şeycikler istemem, İsmet Paşa iktidara gelince Adnan Menderesi bir kuyruğa sokmak, tam sıra kendisine gelince, satıcının kalmadı demesini kulaklarımla işitmek isterim diyordu...

Demek İsmet Paşa iktidara gelince kuyruklar devam edecek, yoklar devam edecek, zamlar devam edecek ha!

Aman valde hanım böyle lâflar etme, vallahi yüreğime inecek!

KUYRUGA GİRDİK!

Müzeyyen Senar sahnede doktor şarkısını söylüyor.

Neler istiyor canın?
Ne istersen vereyim,
Doktor civanım!

Sonra şarkıyı kesip halkla konuşuyor: «Valla ben bütün hayatım boyunca hiç almadım, hep verdim. Hem bilâ metelik!» diyor.

Gerçi biz Müzeyyen'in ne verdiğini bilmeyiz ama, şu yoklar devrinde insan, ucuz pahalı demeden ne verirlerse almalı... Hem bu parasızmış da. Biz kuyruğa girdik bile!

HARİKA ÇOCUK!

Ercüment Batanay alaturka sahnenin harika çocuğuymuş. Ona «harika kıllı bebek» deseler daha doğru olur ya, neyse!

Söz Müzeyyenden açıldı; bari devam edelim. Bu sâbık sefire, bütün seyircilerin gözü önünde Ercüment'e türlü bahanelerle şapur şupur öpüş çalıyor. Sonra da 5 yaşındaki çocuklar gibi ayaklarını yerlere vurup tepinerek, seyircilere:

— Size neee! diyor.

Bize ne olur mu abla! Herkese şapur, şupur bize yarabbi şükür mü?

DİK AÇI!

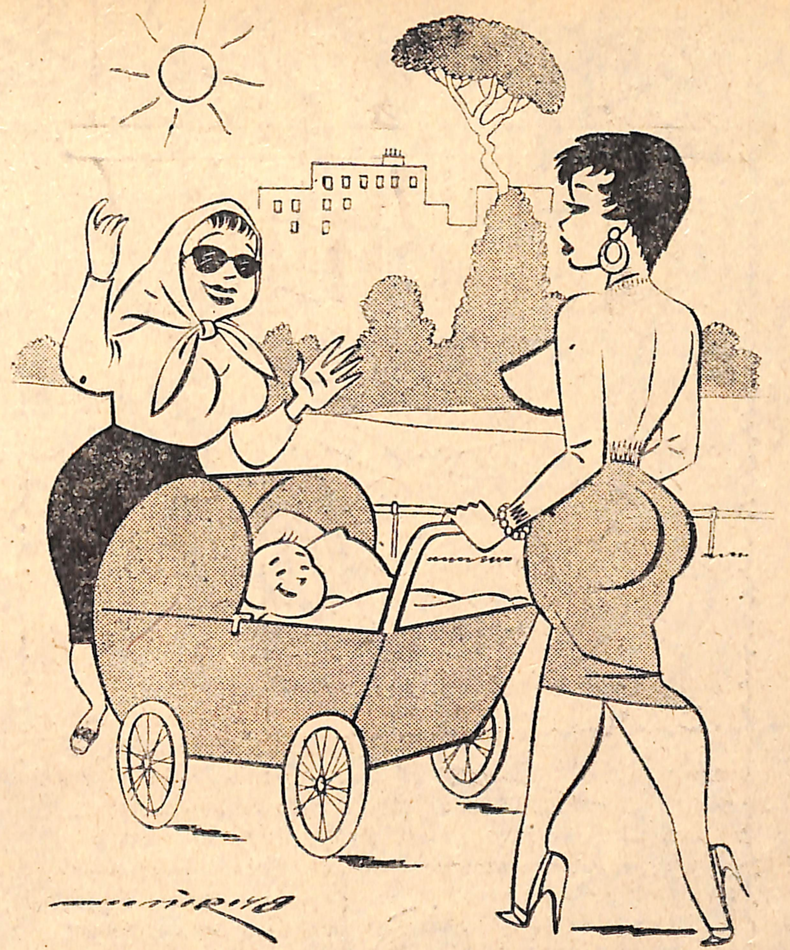
Dört beş yıl önce ortaya bir havadis çıkmıştı. Son günlerde yine tazelendi. Mesele şu:

Memurlarımız hazırlanacak bir tasarıya göre, yatay ve dikey, yâni şakuli ve ufki olmak üzere iki türlü terfi edeceklermiş!

Geometri okuyanlar bilirler: Yatay çizgi ile dikey çizgi birleşince, eski dille bir zaviyei kaime, yeni dille bir dikey açı hasıl olur!

Oh, oh, oh... Bundan sonra terfi etmek kolaylaştı demektir. Öyle ya, karşılama ve uğurlama törenlerinde belden bükülen vücutların ufki çizgisi ile bacakların şakuli çizgisi birleşik doksan derecelik bir zaviye, bir dikey açı yapmıyorlar mı?...

Yaşar ÖZEN

— Aman ne acelecl kızsın... Ayol daha evlenell iki ay olmadı!...

YENİ LÛGAT!

AwK: Burada, barışı sağlayan pratik anlaşma.

YALANCI: Yanında karşılıksız çek taşıyan adam..

BİLGİN: Kendisindeki bilgi hazinesinin miktarını bilmeyen kişidir.

CENTİLMEN: Biribirine tamamiyle zıt renkleri giydiği zaman bile kendine yakıştırmasını bilen adam.

SNOP: Hiç bir fiata itiraz etmeyen, fakat faturayı ödemeyen parazit bir tip.

DİŞÇİ: Bir kadının ağzını kapamıya muvaffak olan biricik kişi.

Hacıağa tiyatroda...

Şehir Tiyatrosunun temsillerinden birinde, locaya kurulmuş olan harp zengini A. B.'nin metresi birdenbire yüksek sesle kocasına döndü:

— A... Bak efendi, yanımızdaki locada nefti tuvaletli kadın uyuyor...

Harp zengini istemiyerek cevap verdi:

— Ne saygısız şeysin, bunun için mi beni uyandırdın!...

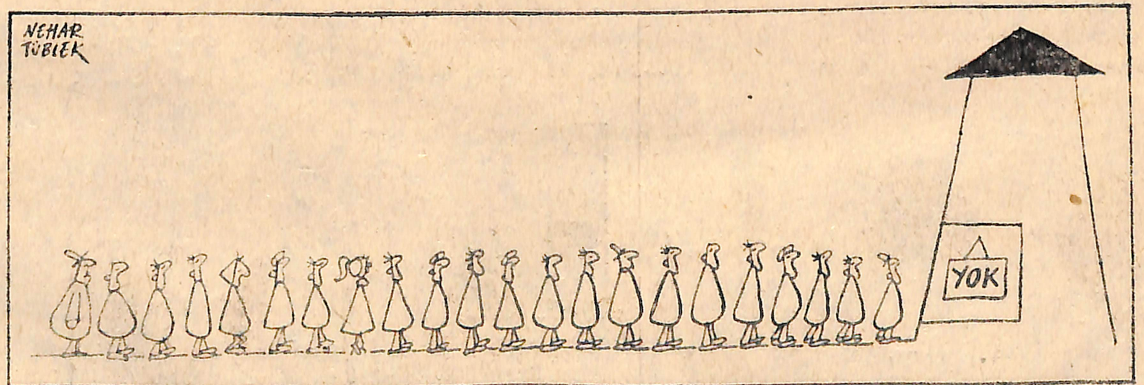
At merakı!

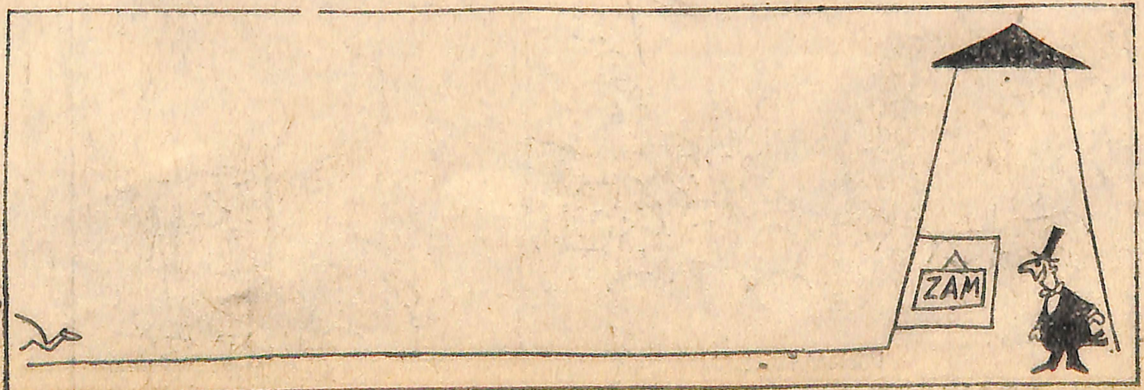
Bir gazete idarehanesinde, at yarışları hastalarından bir grup konuşuyorlardı. N... atıldı:

— Bu konuda söz sahibi benim, dedi.

Eski hastalardan K. tasdik etti:

— Evet, N...'nin bu branşta eşi yok, yarış günü hangi atın kazanacağını sizi ikna ederek söyler, ertesi gün de bu atın neden kazanmadığını mantıkî bir şekilde izah eder...

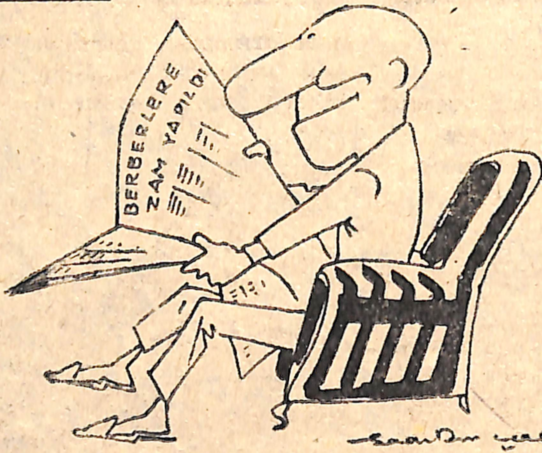

— Oohhh!.. Kuyruklardan kurtuldum!

Saç Sakal

YAZILI

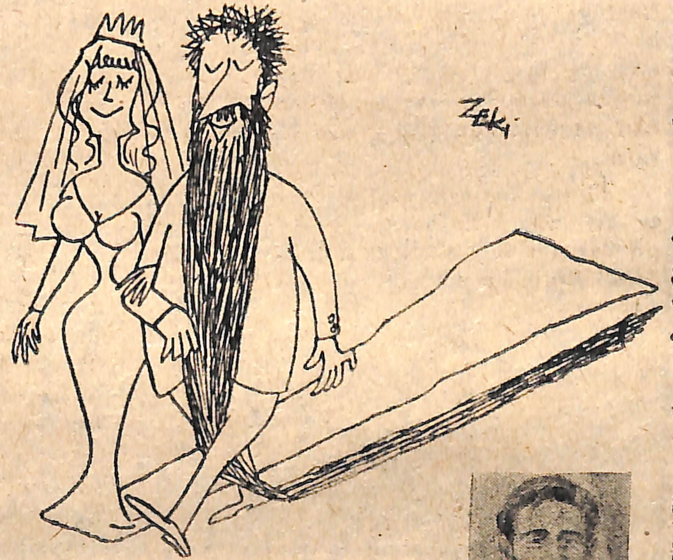

YAZISIZ

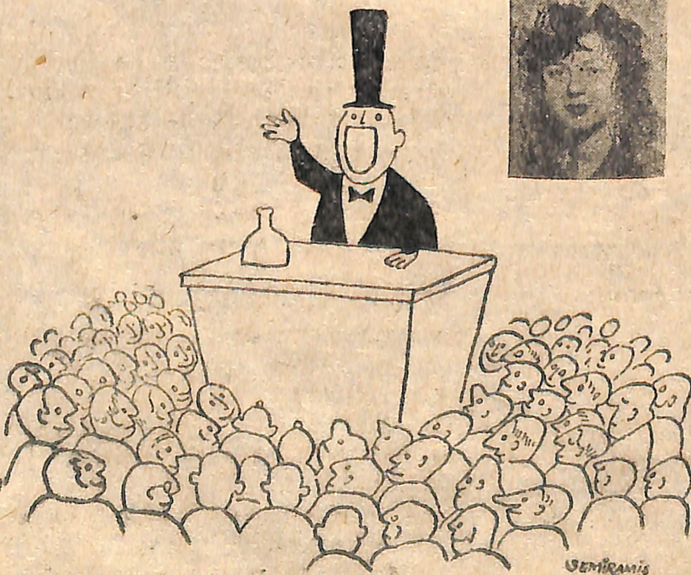

YAZISIZ

YAZISIZ

BEDAVACILAR

YAZISIZ

Berberlere yüzde kırk zam yapıldı. — Gazeteler —

D.P. de şiir gecesi

SAMET Ağaoğlu'nun hikâye kitaplarından sonra, Sıtkı Yırcalı'nın da minnacık bir şiir kitabı çıktı. Adı: «Kilitlenmiş Dünya» ..

Hımmm.. Oldukça mânalı bir isim. Hele kilitlenmiş ağızlar, kilitlenmiş kalemler kilitlenmiş matbaalardan sonra!

Sayın Yırcalı, bu şiirleri günün edebiyat modasına uyarak yazmıştır: Vezinsiz, kafiyesiz, serbest... Başka bir deyimle, liberal şiir!

Üstadın kitabı bu bakımdan da dikkate değer: Malûm ya, liberal sistem artık ticaretten bile kalktı. Sadece Demokrat Parti programı ile şiirlerimizde var!

Kilitlenmiş dünya şerefine, geçen akşam Ankarada tanınmış D.P. liler bir şiir gecesi tertiplediler. Davetliler arasında, Dahiliye Vekili Doktor Namık Gedik, Devlet Vekili Muzaffer Kurbanoğlu gibi hükûmet adamları, Şem'i Ergin, Osman Kavuncu gibi meşhur yaylâcılar, Mükerrem Sarol, Atıf Benderlioğlu gibi yarım yaylâcılar da vardı.

Ziyafet ilerleyip neşeler tamam oldukta, iki imzalı bir önerge ile «müşaare = şiir yarışması» başladı ve aldı sazı, bakalım Şem'i Ergin ne söyledi:

ERGİN :

Bizden selâm olsun Bay Menderes'e,
Kulak vermelidir artık bu sese,
Yaylâ kartalları girmez kafese,
Gün olur, muhalif rüzgârlar ese!..

İster hoşgör, ister payla, bizimdir,
Koltuk sizlerindir, yayla bizimdir!

Salonu dakikalarca çınlatan alkışlar dindikten sonra ortaya Muzaffer Kurbanoğlu geldi ve aldı sazı, bakalım ne söyledi:

KURBANOĞLU :

Benim Menderes'im yamandır, yaman!
Kurbanoğlu ona kurbandır aman!
Kalsın kulaklarda bu söz her zaman:
Düşmanın postuna doldurur saman!

Düşünüp kelleyi kaşımalıyız,
Onu el üstünde taşımalıyız!

Kurbanoğlu susunca, bir sessizlik oldu. sonra, birkaç öksürük arasında meydana Atıf Benderlioğlu çıktı ve aldı sazı, bakalım ne söyledi:

BENDERLİOĞLU :

Ne oyunlar etti sekiz yıl felek,
Size bal kavunu, bizlere kelek!
Arkadaş, o kadar değiliz melek!
Ver şu kaşığı da bir de biz ölek!

Bu ateş bağrımı yaktı, kavurdu,
Yayla rüzgârları külüm savurdu!

Dinleyicilerden gelen ahlar, oflar ve hazin iç çekişleri arasında yarışa eski Devlet Bakanı Mükerrem Sarol katıldı ve aldı sazı, bakalım ne söyledi:

SAROL :

Bu politikadır: yoklar var olur,
Nice aslanlara dünya dar olur,
Çakı kadar adam zülfikar olur,
Gezdiğin yaylalar bir gün kar olur!

Ne eşe, ne dosta güven olunmaz,
Altındaki post'a güven olunmaz!

«Ne demek istiyorsun?..» «Anlamadık!» «Açık söyle!..» homurtuları arasında çekilen Sarol'un yerine, gülmeye tövbeli politikacılarımızdan Dahiliye Vekili Dr. Namık Gedik geldi ve aldığı sazın tellerine öfkeyle vurdu, bakalım ne dedi:

GEDİK :

Baylar!.. Unutmayın: bendedir coplar,
Bendedir gözleri yaşartan toplar,
Beni görenlerin yüreği hoplar,
Sıkıysa karşıma çıksın zırzoplar!

Basınmış, masınmış, vız gelir bana!
Yalman azıttıkça hız gelir bana!

Salonda derin bir sessizlik oldu. Bazı dinleyicileri gıcık bazılarını hıçkırık tuttu ve ortaya «Kilitlenmiş Dünya» şairi Sıtkı Yırcalı geldi, aldı sazı, bakalım ne söyledi:

YIRCALI :

Biraz yelkenleri indir be doktor!
Gemiye dostları bindir be doktor!
Şöleni içime sindir be doktor!
Artık acımızı dindir be doktor!

Ah doktor civanım, doktor civanım!
Bilsen neler, neler istiyor canım!..

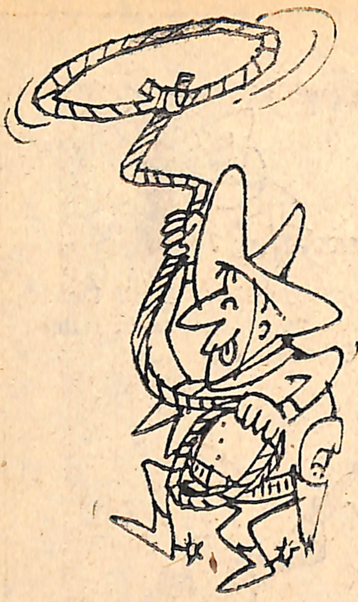
Sıtkı Yırcalı susar susmaz, dinleyiciler arasında bulunan Osman Kavrakoğlu:

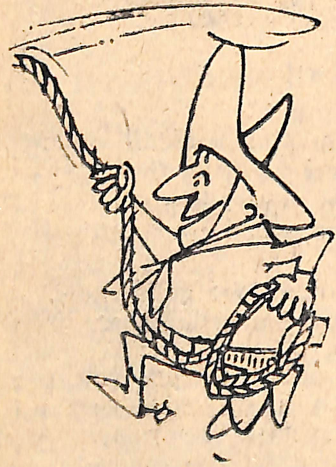
— Ağabey, açık konuş, canın ne istiyor, anlıyalım!..

Diye meydan okumaya kalmadı, toplantıyı idare eden Şem'i Ergin yerinden fırladı:

— Susalıım! . Hariçten gazel okumak memnudur!

Bunun üzerine yarışmaya son verildi ve toplantıyı haber alan eski Adliye Vekili Hüseyin Avni Göktürk'ün hususi bir dikkatle hazırlattığı kızılcık şerbetleri misafirlere dağıtılarak toplantıya son verildi.

Karagümrük!

Galatasaraylılar, Karagümrüğü üç iki yenmenin sevinci içindeydiler. Bir idareci:

— Çok korkuyorduk, dedi, çok...

— Neden?

— İsim korkusu kardeşim... Gümrük dedin mi, bizim çocukların iflâhı kesiliyir...

Sonra, kulağımıza fısıldadı:

— İnanmazsanız Fenerlilere sorunuz, Basri'nin teypi için neler çektiler!

Kasaboğlu!

Fener-İstanbulspor maçında Kasaboğlu Lefter'in peşinden ayrılmıyordu: Koşuyor, omuzluyor, düşürüyordu... Sinirlenen Lefter:

— Bana bak Kasap, dedi ben sana kurban olacak kuzulardan değilim!

#

Teşekkür!

Geçen perşembe Beşiktaş - Real maçında, Mithatpaşa stadyomunda yaptığım çamur banyosu, aylardanberi çekmekte olduğum sol dizimdeki romatizmaya birebir gelmiştir. Bütün romatizmalılara tavsiye ve Futbol Federasyonununza teşekkürler ederim.

Puşkaş

#

Caka!

Beşiktaş - Real maçı zar zor berabere bitince, Kulüp Başkanı Enver Kaya'ya fikrini sorduk. Bize kısaca cevap verdi:

— Rakiplerimiz berabere kalıncaya kadar Siyah-Beyazlılar karşısında akla karayı seçtiler!

※

Kısa haberler!

Sumatra Dağcılık Klübünün temel atma töreni Nisanın birinci günü yapılacaktır.

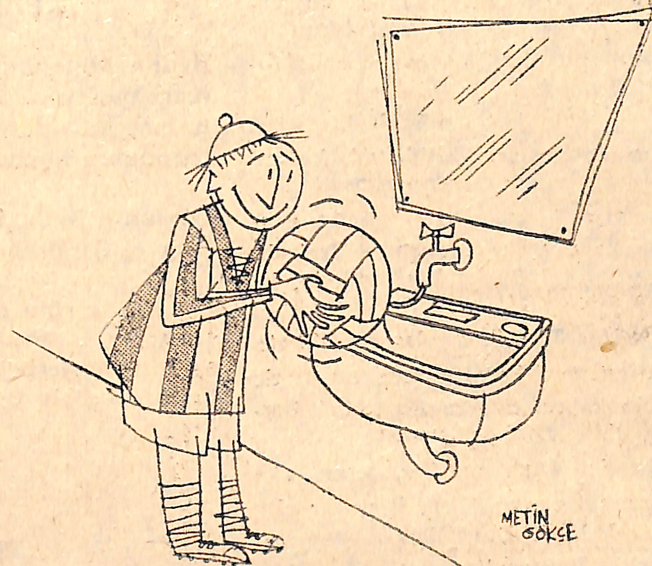
★

Ahırkapı deniz şenliklerinde yağlı direk müsabakası, yağ temin edilemediğinden yapılamamıştır.

Avustralyalı tayyareci Marsovan dünya takla atma rekorunu kırmıştır. Eski rekor Fenikeli Şorolopa aitti.

★

Cumayibâla kayakçıları egzersizlere nihayet vermişlerdir.

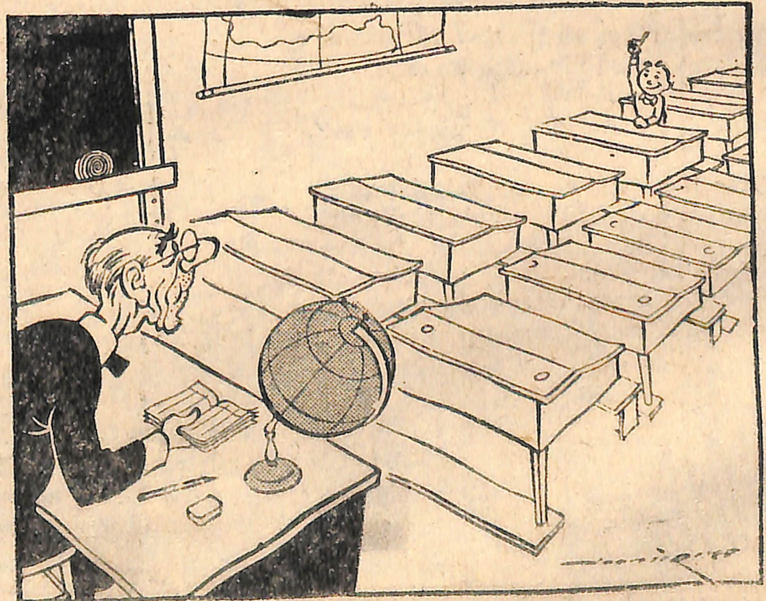
YAZISIZ!

(İdeal futbolcuda ne gibi vasıflar bulunmalıdır?)

Mustafanın esapeleri, Kadrinin kabiliyeti, Lefterin klâsı, kaleci Özcanın çevikliği, M. Ali'nin çalımı, Saimin aile hayatı, Ekerbiçer'in sağlamlığı, Ergun Öztunanın sempatisi, B. Ali'nin klüp muhabbeti, B. Ahmedin nefesi, Metin'in kafaları, Turgay'ın yakışıklılığı, İsfendiyar'ın sür'ati, İsmail'in terbiyesi, Ergun'un vücudu, Suat'ın revaşatası, Can'ın volesi, Recebin ayak hâkimiyeti, Selâhattin Torkal'ın tekniği, Coşkun'un zekâsı, İhsan'ın atılganlığı, İsmet'in şutu, Mustafa'nın tecrübesi, Salim'in vuruşları, Aydeminin idaresi.

Cacık!

Galatasarayın eski sevilmiş futbolcularından —adı üstünde— «Hıyar Ali» bir gün arkadaşlariyle, Kadıköyünde «Yoğurtçu» çayırında top oynuyordu. Onu o sırada gören rahmetli Mütevelli: «Aa, der. Burada futbol değil, cacık yapıyorlar.»

— Sen niye gitmedin maça?
— Bilet bulamadım!

Yalçın Çetin

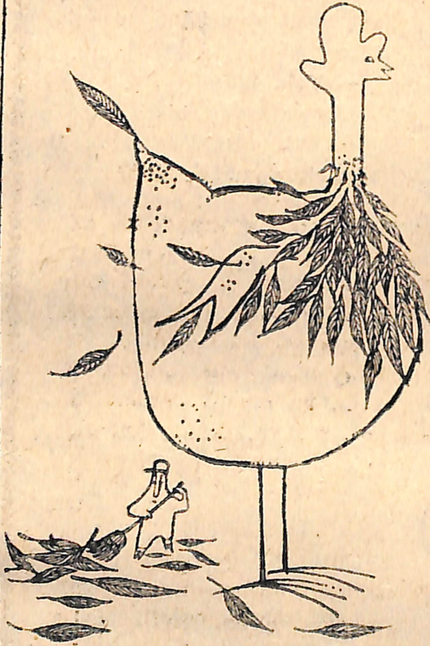
Bize Göre'nin ortaya çıkışında Yalçın'ın etkisi büyüktür. Aslında yapılagelmiş her yenileşme hareketinde Yalçın Çetin de vardı. Bu onun yeniye inancını gösterdiği gibi, kendisini ülkemizdeki davranışların sonuçlarını ve sebeplerini en iyi bilen bir karikatürist yaptı. Bu konuda düşündüklerini şöyle özetliyor:

«Her yeni davranış, eskinin getirdiği bunalımdan ötürü oluyor. Ne var ki böyle davranışlar, eskinin bıkkınlığı şuuruna, yeninin yolunu ekliyemezlerse soluksuz oluyor. Her yeni davranışın karşılaştığı tepkinin ağırlığı altında boğuluyor.»

Yalçın boğazına kadar magazin ve siyasete gömülmüştür. Gazetelere ve dergilere karikatürler, resimli hikâyeler, başlık yazıları, kapak süslemeleri yetiştirmek için durmadan çizer. Yanı sıra ileri anlayışta harikatürler yapıyor.

Bu güç durum ilk tepkisini çizgisinde göstermektedir. Kapak resimlerindeki çizgisi, «Bize Göre» sayfasında büyük değişikliğe uğramadan bulunabiliyor. Başlık resimleri, kapak çalışmaları Yalçın'ın çizgisindeki arılığı bozuyor ilk baştan. Karikatür üstüne düşünceleri çok önemli olmasına rağmen, savunduğu karikatür çizgisini istediği gibi veremeyişi bu yüzdendir.

Yalçın'ın karikatür üstüne söyledikleri önemli. Onun belli konularda düşündüklerini sıralamak daha faydalı olacak.

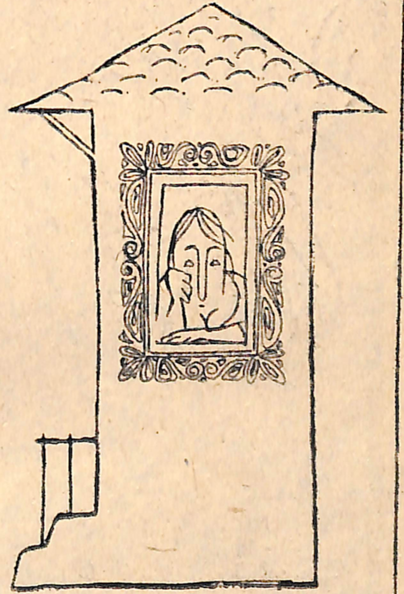

★ Picasso, Klee v.s. deki mizah ile karikatürdeki mizah arasında ne farklar olabilir?

— Picasso'da, Klee'de mizah resim estetiğini kurmada yardımcı unsur oluyor. Halbuki karikatürde çizgi doğrudan doğruya mizah estetiğini kurar.

★ Önemli olan ve klâsik karikatürün başlangıcı sayılan portre karikatürleri konusunda:

— Klâsik portre karikatürü «Çizgide mizah» düşüncesinin başlangıcı olmalıydı. Halbuki ondan gidilen yolu «Çizgi ile mizah» a çıkardılar.

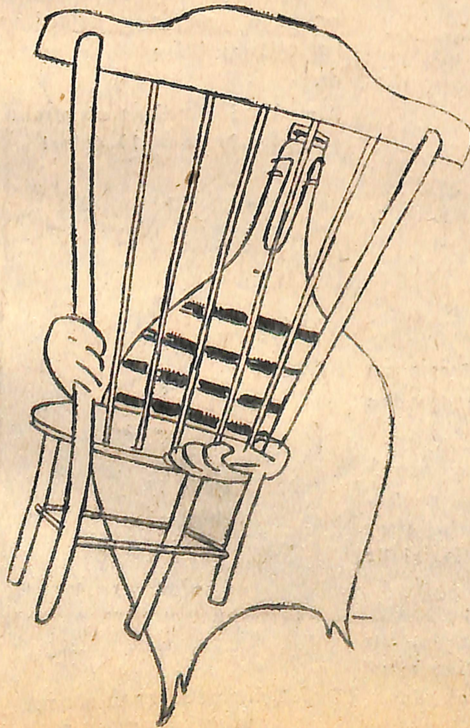
★ Karikatürde yenilik ihtiyacını doğuran sebepler konusunda:

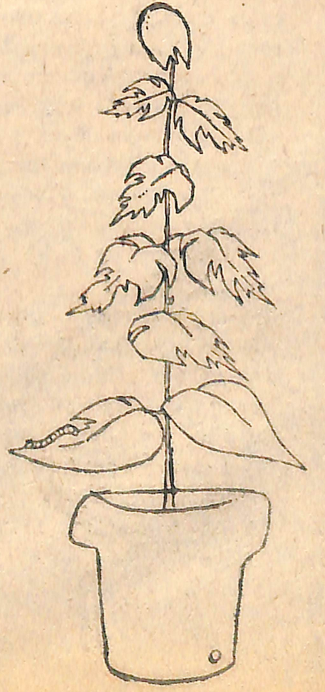
— Her sanatta içiçe bulunan öz ile biçimin, karikatürde bağdaşamaması, karikatürü yüzde yüz çizgi sanatı yapamadı. Konuda edebî bir mizahın yüzeyinde dolaşması, çizgide resim estetiğinden arta kalmış, kısır bir estetiğe kapılanması karikatürü, karikatür düşüncesinin dışında kalan bir takım düşüncelerle sınırladı. Bunun getirdiği bunalım bir yeniliğe, karikatürün gerçek anlamına gitmeyi gerektiriyor.

★ Her mizah alanında karikatür yapılabilir mi. Karikatürün dışında kalabilen mizah var mıdır?

— Bence karikatüre özgü bir mizah alanı vardır. Çizimlenemeyip bir başka vasıta ile inilebilen mizah alanları da bulunur sanıyorum

bize göre

O bir şey mi?

Marius, Amerika'da bir obks maçı yapacaktı. Onu gezdiren New York'lu gök tırmalayan binalardan birini göstererek:

— Bak, dedi. Bu binalar o kadar yüksektir ki asansörle en üst katına çıkmak tam yirmi dakika sürer.

Marius dudak büktü:

— O bir şey mi? Bizim Marsilya'da öyle binalar vardır ki asansörüne pazar günü binecek olursan ancak pazartesi sabahı en üst katına çıkabilirsin.

Amerikalı hayretle sordu:

— Nasıl olur?

— Tabiî. Çünkü pazar günleri asansör işlemez.

(Fransız)

— Vâdini yerine getirebileceğine pek inanamıyorum!

(İtalyan)

Vergi mükellefi!

Dünyanın en büyük ve en meşhur vergi mükelleflerinden biri olan Bob Hope, bir çocuğu doğar doğmaz ağlamaya başlamasını şöyle izah ediyordu:

— Bir kere karnı açtır diyordu. Sonra dünyaya geldikten beş dakika sonra vergi dairesine 1.900 dolar borçlanmış vaziyete geçer; nasıl ağlamasın?!

(Amerikan)

Mucize!

Kudüs'ten dönmekte olan yaşlıca bir adama gümrük memurları deklere edecek bir şey olup olmadığını sordular, adam:

— Yok. dedi.

Memurlardan biri:

— Peki ama diye sordu. Bu şişedeki nedir?

— Ha! O mu? Mukaddes su; Kudüs'ten...

Memur şişeyi kokladı ve bağırdı:

— Ne mukaddes suyu yahu! Viski bu...

O zaman ihtiyar adam:

— Ey büyük Allahım! dedi. Sen ne mucizeler yaratmağa kadirsin!...

(Arap)

— Şimdi müşteriler bekliyor generalim, yarın geliniz, yine bindireyim!

ZAM

Arkadaşına anlatıyordu:

— Biliyorsun ben haftada 10 dolar alıyorum! Patron çalışmamdan memnun kaldı ve haftalığımı iki misline çıkardı.

— Yaa! Şimdi ne alıyorsun?

— İki haftada 10 dolar!

Korkulu rüya!

Yaşı hayli ilerlemiş bir kızcağızdı... Epey zamandan beri rahat uyku uyuyamaz olmuştu; durmadan korkunç kâbuslar görüyordu. En sonunda doktora gitti, vaziyetini anlattı. Doktor ciddi bir tavırla:

— Hımm, dedi. Dün gece ne rüya gördünüz bakiym?

Yaşlı kızcağız acıklı bir tavırla:

— Çok korkunç bir rüya doktor bey, dedi. Şimdiye kadar gördüklerimin belki en korkuncu! Karanlık bir yerdeydim, bir adam beni kovalayıp duruyordu; kovaladı, kovaladı, kovaladı ve... yakalıyamadı doktor bey. (Portekiz)

Terbiye!

Sekiz yaşındaki küçük Claudia, Hester halaya misafirlik edecekti o akşam! Annesi uzun uzun tembihlerde bulundu:

— Çok uslu ol, cici cici otur, halanı üzme ve eğer tuvalete gitmek istersen gayet kibar bir şekilde «Halacığım müsaadenizle biraz burnumu pudralamak istiyorum» de...

Claudia akıllı bir kızdı annesinin tembihlerinin hiçbirini unutmadı; halası onu çok sevmişti ertesi gün uğurlarken:

— Gene gel Claudia, dedi. Hem bir daha sefere küçük kardeşin Sue'yü de getir...

Claudia ciddi bir tavırla:

— Teşekkür ederim halacığım, dedi. Ama Sue henüz burnunu yatakta pudralıyor!...

(Amerikan)

Peşin mazeret!

Adam, kahvaltı sofrasından kalkarken karısını yanağından öptü ve:

— Allahaısmarladık sevgilim, dedi. Bu akşam geç kalacak olursam merak etme sana bir not yazıp kapıcı ile yollarım..

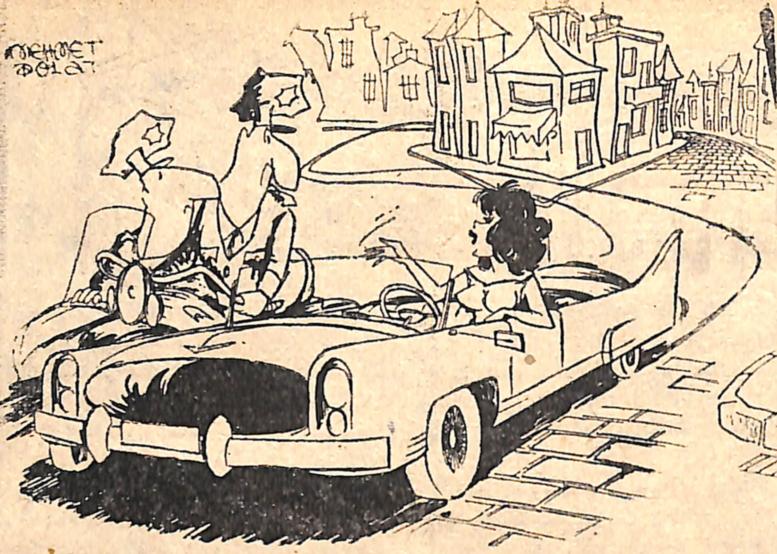
Kadın cevap verdi:

— Üzülmene hacet yok hayatım. Ben o notu biraz evvel yazı masanda görüp okudum..

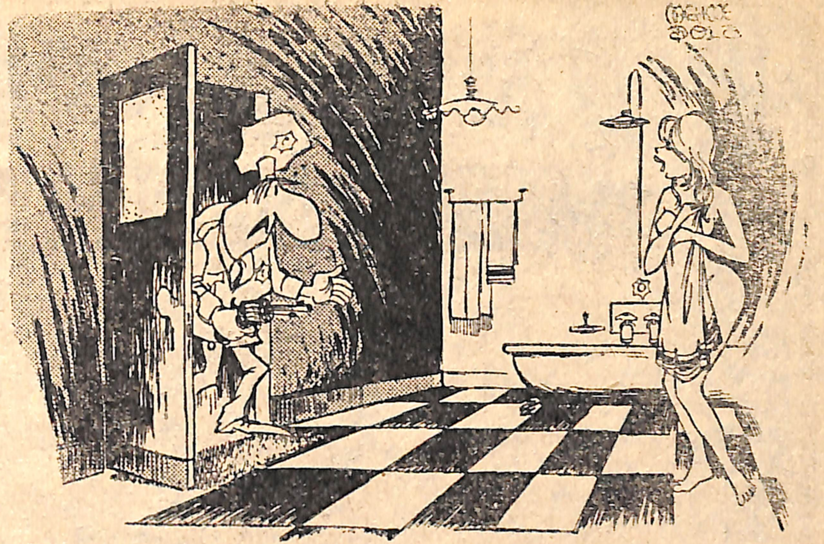
(Fransız)

Seksapeli yenen şöhret MARİA SCHELL

— Rica ederim peşimi bırakınız... Nişanlıyım!..

— Eller yukarı!...

Ekspres!

İstasyonda, bir saniyelik gecikme yüzünden treni kaçıran köylü, arkadaşına giden lokomotifi gösterdi:

— Lokomotife bak Hasan amma kaçıyor ha!...

Arkadaşı başını salladı:

— Peşini kovalayan vagonları da yabana atma...

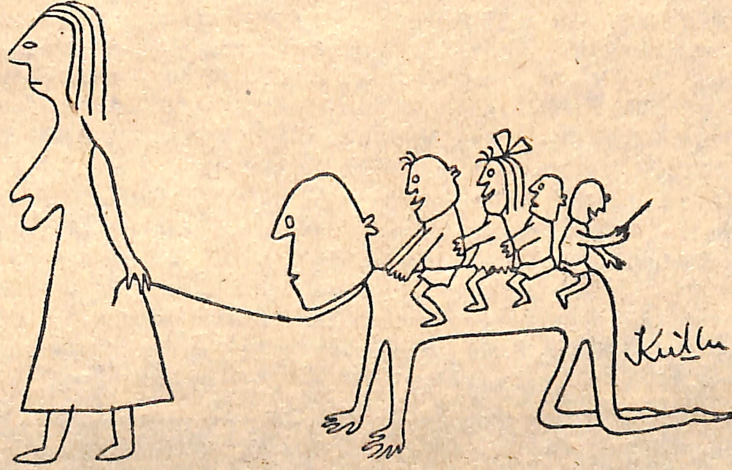
Anlaşmazlık!

Evlendiklerinin ikinci günü idi. Genç koca karısına sitemli, sitemli baktı:

— İlk tanıştığımız zaman bana babamın beş apartımanı ile bir kızı vardır demiştin. Bu masalı ne diye uydurdun?.

Gelin, bir kahkaha attı:

— Sen yanlış anlamışsın ayol, beş kızı ile bir apartımanı var demiştim...

YAZISIZ!

Tavuk çorbası!

Yalçın, getirilen çorbadan bir kaşık içtikten sonra garsonu çağırdı:

— Bu ne çorbası yahu?

— Tavuk suyu çorbası

Yalçın, içli bir gülümseme ile:

— Öyle, dedi. Tavuğun içtiği sudan olacak!

Sanatkâr aile

Patavatsızlığiyle tanınmış eleştirmecilerimizden biri dâvet edildiği toplantıda, iki kadın biri piyano, öteki de keman çalıyordu.

Bir aralık, dayanamıyarak yanında duran adama döndü:

— Şu kadın da ne fena keman çalıyor... Facia...

Adam, lâfını kesti:

— O benim karım...

Eleştirmeci, ellerini uğuşturdu:

— Şey efendim... Piyanonun başındaki genç hanımı kastediyorum.

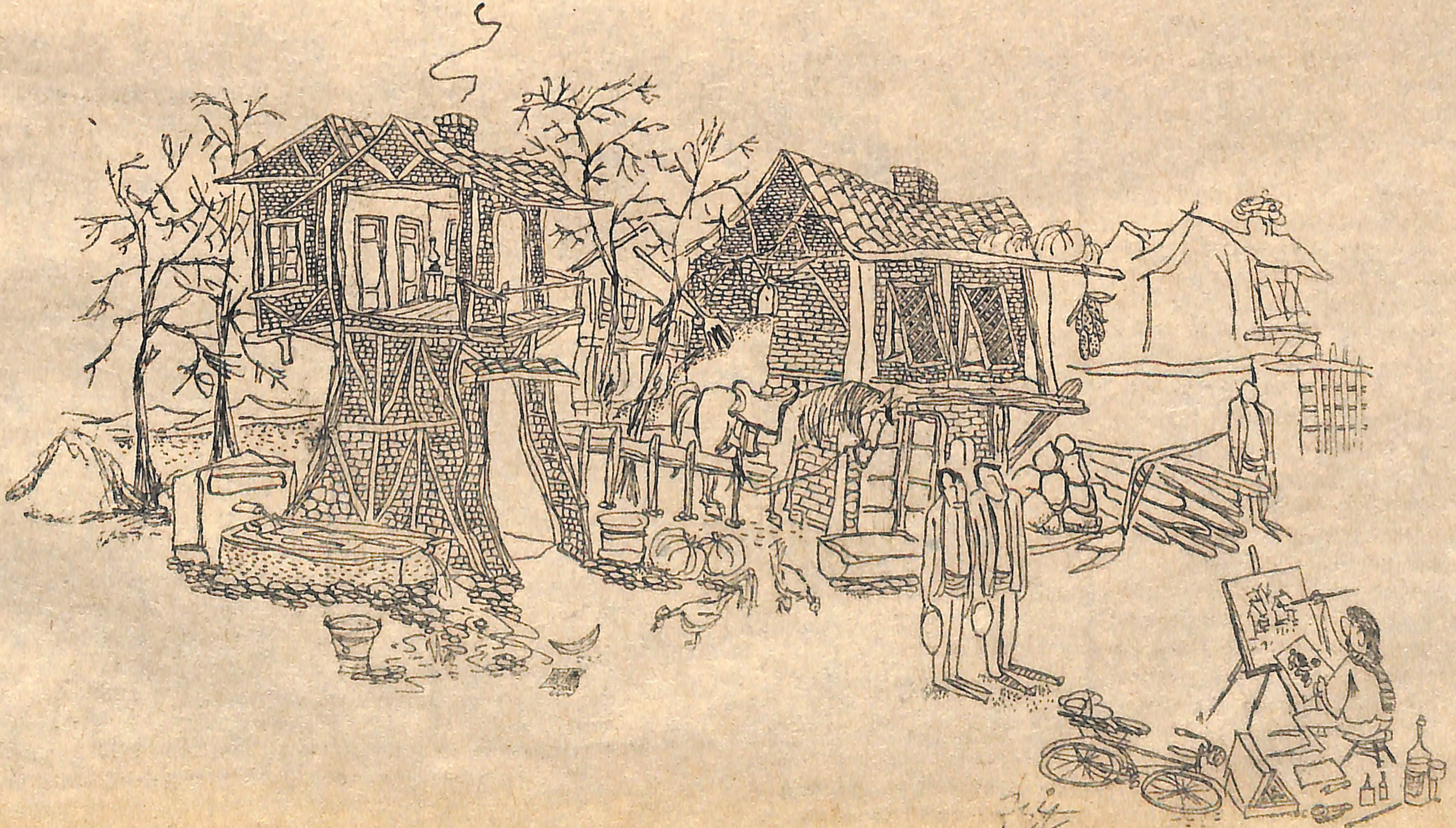
— O da benim kızım...

Eleşirmeci, mahçup bir tavırla:

— Af edersiniz, dedi. Bu onların kabahati değil, ne yapsınlar, çaldıkları parça berbat...

Adam, hiddetle ayata kalktı:

— Beyefendi, artık çok oluyorsunuz, o parçayı ben besteledim..

YAZISIZ!

Papeloğlu

ERCÜMEND EKREM TALU

— 44 —

Ertesi gün, faaliyet başladı. Yetişkin delikanlılar, arkalarında bayramlık elbiseleri, başlarında işlemeli çevreler, ayaklarında yeni çarıklar ve sırtlarında torbalarla ahziasker şubesine dolmuşlardı. Bunlar, kendilerini uğurlamıya gelen hısım akraba, eş dostun nemli bakışlarına rağmen, şevkli idiler. Zira henüz ortada harp lâkırdısı dolaşmıyordu. Seferberlik ihtiyat tedbir diye gösteriliyordu.

Bu genç askerler, top top, camilere, tekkelere, tatil bulunan sübyan mektebine, hâsılı şuraya buraya yerleştirilmiş, sevkedilmeyi bekliyorlardı.

Satılmış, bir iki gün işi savsakladı. Nihayet, üçüncü günü akşamı şubeye müracaat etti. Bedel vereceğini söyledi. Efrattan, bedel alınıp alınmıyacağına dair merkezden emir gelmişti. Şube reisi tereddüt edince, İzzetî Efendi araya girdi.

Herifin dağarcığında neler yokmuş?. Mısır çarşısındaki eski dükkânlar gibi, yetmiş iki derdin devası onda. Askerî tamimlerin, kanunların, nizamların, tefsirlerin, göreneklerin çeşidi, vergi kâtibinin hafızasında yerleşti. Hilenin, hud'anın kurnazlığın, tezvirin envaı kendisinde, beğen, beğendiğini sunsun. Ona lâf yetiştirene, onu susturabilene aşk olsun!

— Bilmem hangi tarihli ahziasker kanununun, gene filânca tarih te muaddel, yüz bilmem kaçıncı maddesinin falanca fıkrası üzerine, Şûrayı Devletin şu tarihli ve şu numaralı kararı vardır, mirim!

Demiyor mu, bütün bir şube memurları sus pus oluyorlardı.

Hâsılı, İzzetî Efendi ne yaptı, yaptı, efendisini seferberlikten istisna ettirmeğe muvaffak oldu.

Ve aynı zamanda, zengin bir altın madeni de keşfetmiş, oluyordu. Öyle bir maden ki, harbin devam ettiği müddetçe, İzzetî Efendi onu akıllıcasına işletecek oldu mu idi, ömrünün sonuna kadar ferah içerisinde yaşaması işten bile değildi.

Kasaba ufacık. Herkes burada derdini biribirine söyler. Sabahleyin, filâncanın başından geçen hâdise, akşama bütün ağızlardadır. Hele böyle ana baba günlerinde ve herkesin de derdi birken.

Satılmışın bedel vermek istediği, şubenin bunu almakta tereddüt eylediği, sonra İzzetî Efendinin müdahalesiyle işin hallolunduğu her tarafa bu suretle yayılmıştı. Hele hıristiyan mahallesinde bundan başka konuşma mevzuu yoktu. Yıllarca, devirlerce sıra kan dökmeye geldi mi, rahat rahat bucaklarında oturmaya alışık olan Rumlar, Ermeniler ve Yahudiler, meşrutiyet rejiminin müsavat prensibini, yalnız bu askerlik hususunda beğenmemişlerdi. Bir bakıma hakları da vardı: Türk vatanı ile ilişikleri kazançlarını burada temin etmekte olduklarından ibaretti. Rumlar büyük Yunanistanı, Ermeniler, Kafkas eteklerinde Açmiyadzin'den, Akdenizde Mersin kıyılarına kadar olan yerleri ihtiva edecek Hayastan imparatorluğunu, Yahudiler de bütün cihana hâkim olacak para saltanatını ülkü edinmişlerdi.

İşte, İzzetî Efendi dostumuzu ihya edecek olan, toprak kardeşlerimizin bu zihniyeti, bu haleti ruhiyesi idi.

Seferberlik işleri ehemmiyet alıp, hararetlenince, İzzetî Efendinin de kapısını aşındırmağa başlalar.

Allahtan, şube reisi de Hamalı bir Araptı. Onun da bu yurtla alâkası pek yok gibi idi.

Osmanlı imparatorluğunun, tarihteki vasfı enayilik olarak kalacaktır: Hariciyesi, yani bütün öteki devletlerle olan münasebeti, senelerce ve senelerce Ermeniler elinde bulunmuş, erkânı harbiyesinde, ordunun en can alıcı hizmetlerinde, Araplar, Arnavutlar hükmetmiştir.

İşte, Hamalı ahziasker reisi de, vazifesini bu türlü ifa ediyordu. Birkaç günlük bir müzakereden sonra, İzzetî Efendi ile, reis, bir de sertabip Hamparsum Bey arasında bir nevi «askerlikten kurtarma komandit şirketi» kuruldu.

Adeta bir de tarife yapmışlardı. Muhtelif müddetlerle tecil, hafif hizmetlere ayırma, zabitlerin yanında emirberlikle istihdam, bir müddet izin, silâhsız, ihraç ayrı ayrı fiatlara tâbidi. Ortada görünen yalnız İzzetî Efendi idi. Kanuna, kitaba uyduran da o idi. Bu suretle, hıristiyan mükelleflerden dörtte üçü yakayı kurtarmışlar, vergi kâtibini Grigoryos ile kahraman Vartan'ın derecesinde takdis ve tebcile başlamışlardı.

Satılmışın ise bu arada, askerlikten büsbütün ihraç edilerek kurtulduğunu söylemeğe hacet yok, değil mi?

İzzetî Efendi, yedi kat yabancılara bu iyiliği ettikten sonra, velinimetini kurtarması, haydi, haydidir! Bahusus, vergi kâtibi, kendi gibi adamlara, basitliklerine rağmen, has olan bir uzak görüşle, harbin uzun süreceğini ve bundan da azamî istifade etmek mümkün olacağını sezmişti. Bunun için de hem sermaye, hem de vasıta lâzımdı. Zengin olan Satılmış bu hususta herkesten ziyade işe yarardı. Hele, şimdi bir de askerlikten yakayı sıyırmak suretiyle İzzetî Efendiye karşı yeni bir minnet bağı ile de bağlanmış bulunuyordu.

★

Harbi Umumî, dünyada eşi görülmemiş bir felâket olmuştur. Öteki muharebelerde kan dökülür, memleketler parçalanır, ekonomik buhranlar, darlıklar, kıtlıklar olur, salgın hastalıklar, harpten arta kalan ahaliyi kırar, geçirir, fakat vicdanları, ahlâkı, fazileti sarsmazdı. Harbi Umumî fazla olarak, bunları da sildi, süpürdü. Meğer, insanlık, cılk ve ufunetli bir yara halinde meydana çıkmak için böyle bir fırsat bekliyormuş.

Hiçbir zaman, bayağı ihtiraslar bu derece ortalığa musallat olmamıştır. Milletler birbirleriyle, en kanlı, en vahşi bir tarzda boğuşup dururlarken, cephe gerilerinde olmadık rezalet, kepazelik kalmadı. Açlığı, zarureti istismar ettiler. Vicdanlar, şerefler, haysiyetler alınıp, satılır oldular.

Siperde, yarı beline kadar çamurlara saplı, tepesinde patlıyacak şarapneli, yahut ki beynini delecek tayyareyi bekliyen nefer; sağ dönmiyeceğini bile bile ilerliye atılan zabit, geride bırakmış oldukları insanlara,

(Devamı var)

SÜMERBANK

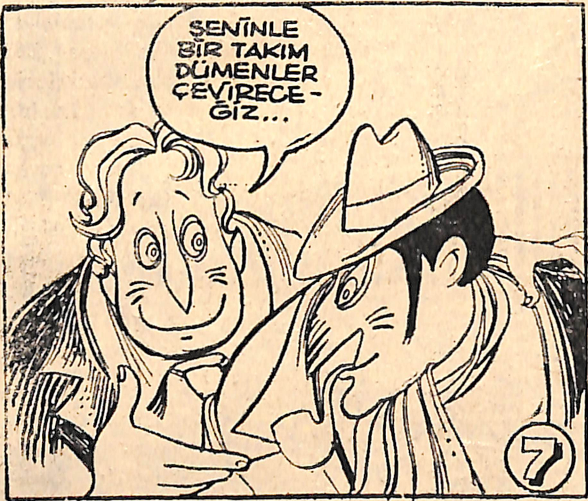
Hesap açtıranlara en fazla menfaat temin eden Bankadır

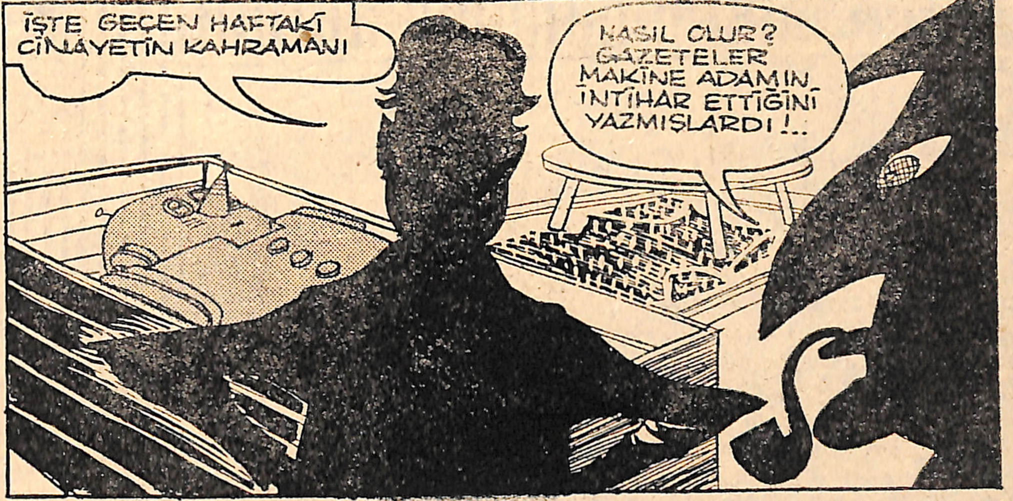
Sahibi: YUSUF ZİYA ORTAÇ ★ Yazı İşlerini fiilen idare eden: KADRİ YURDATAP ★ Hazırlıyan: Selâmi M. YURDATAP ★
Basıldığı yer: ERCAN MATBAASI
Kapak baskısı: ŞAKA MATBAASI

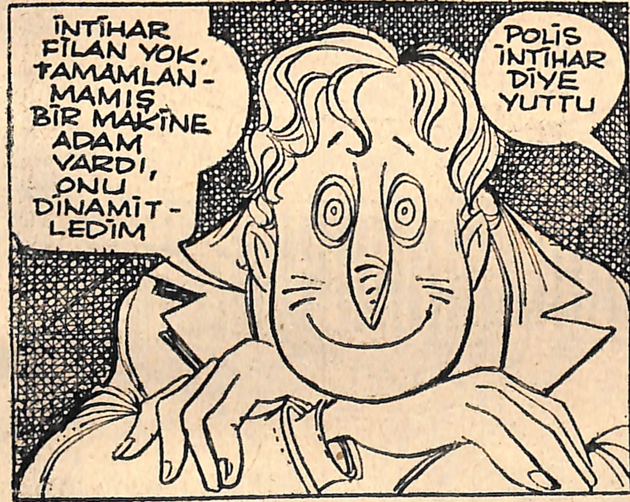
Yazan Yalçın Kaya

ZEMBEREK ile DÜMBELEK

Çizen Yalçın Çetin

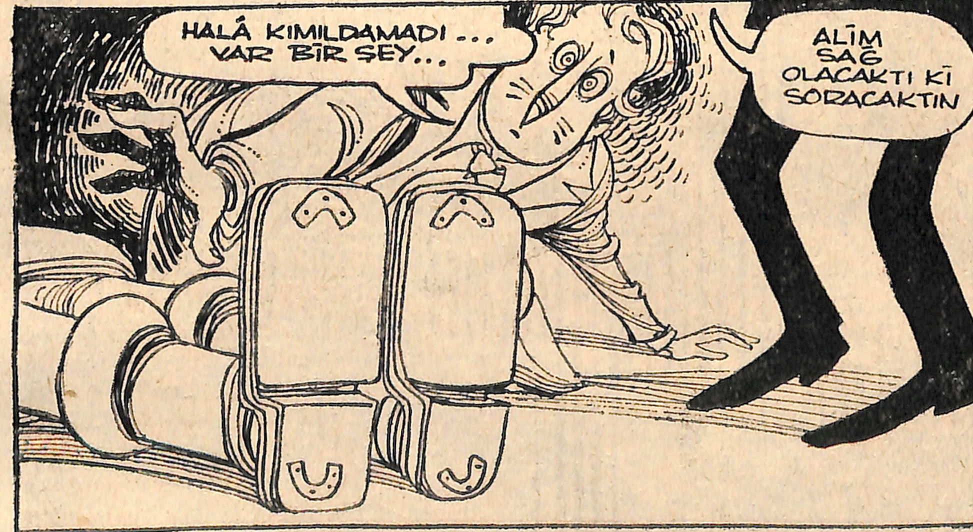

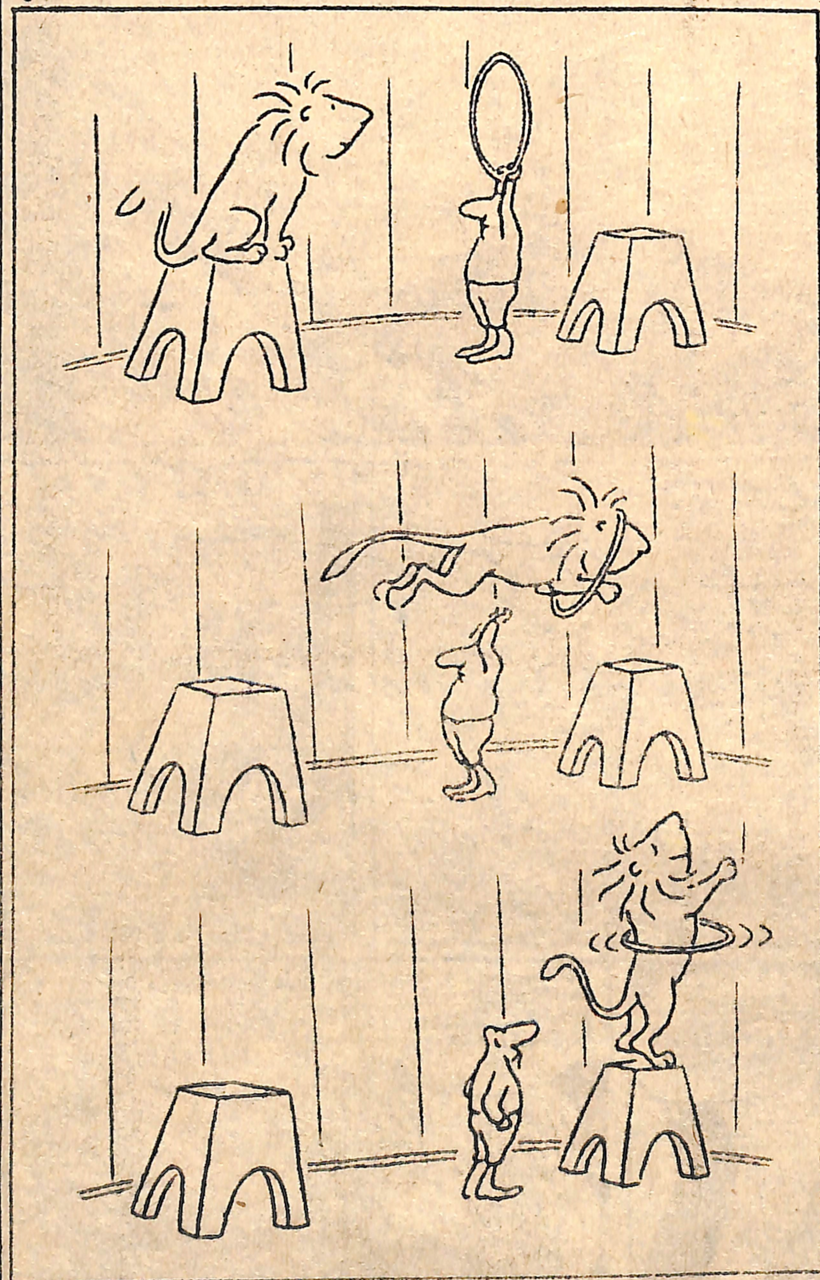

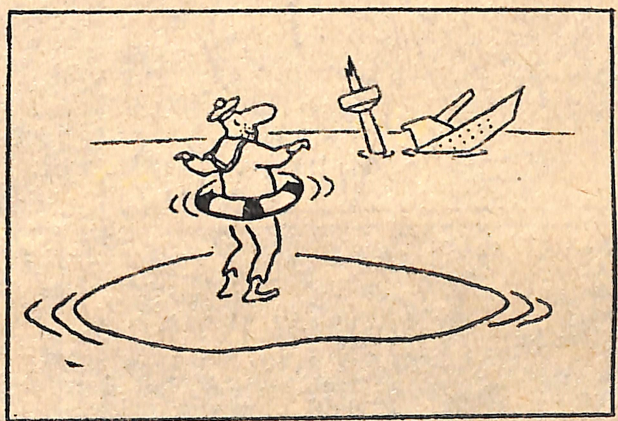

Hula Hoop

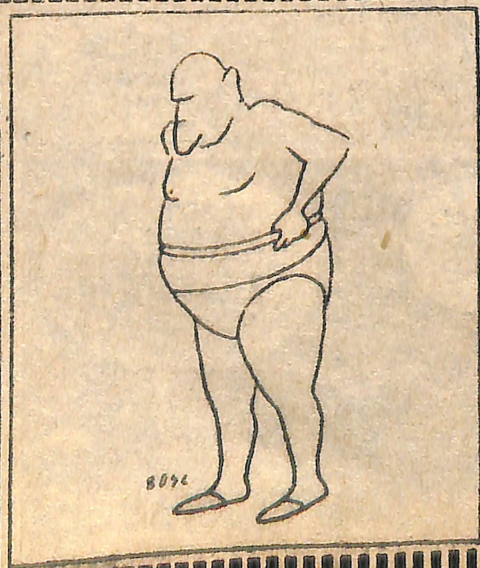
BOSC

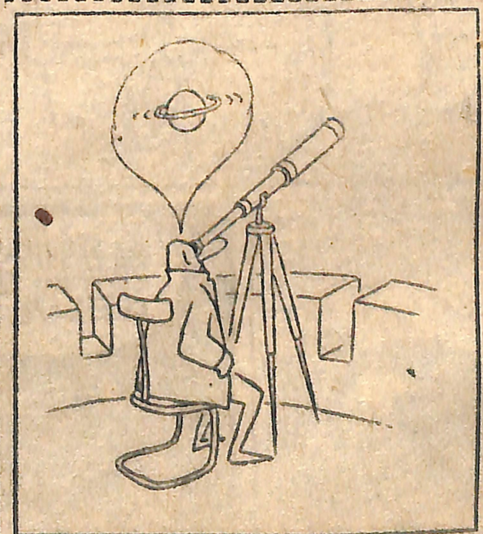

YIL SONUNDA
BİR
ÇEKİLİŞTE

Kadıköy'de
16
APARTMAN
DAİRESİ

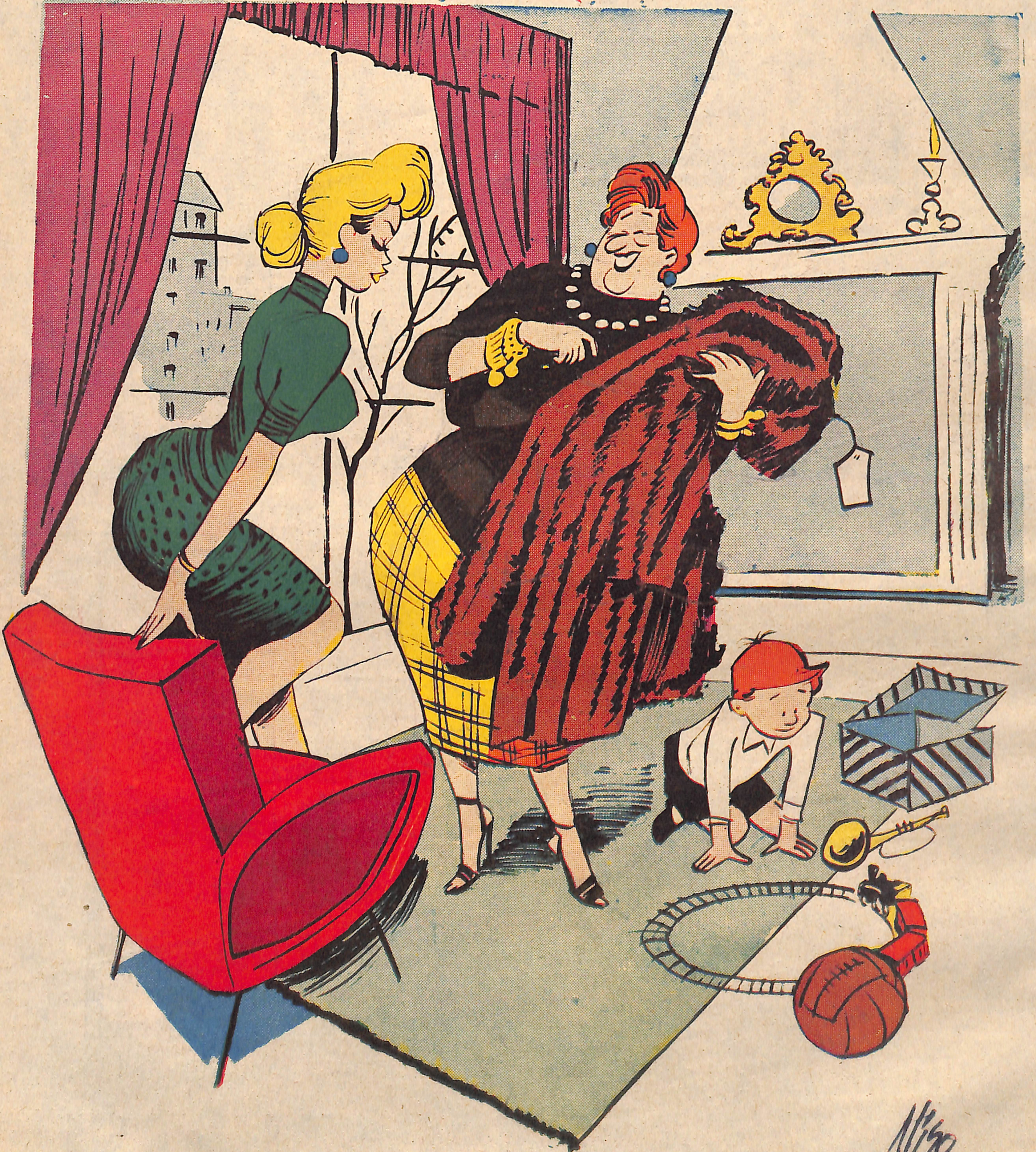
400.000
LİRA PARA İKRAMİYESİ

ve
Erenköy'de
32
ARSA

Bu çekilişe, hesabında en az 200 lirası olanlar iştirak ederler. Her 100 liraya bir kur'a numarası.

YAPI ve KREDİ BANKASI

AKBABA

Doktorun karısı!

— Son grip salgınının hediyesi!..